

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Autonome Beeldende Kunst
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

De kracht van
kennis.

BEOORDELINGSRAPPORT

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

hbo-bacheloropleiding
Autonome Beeldende Kunst
voltijd

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

CROHO nr. 39110

Hobéon Certificering

Datum

18 december 2013

Auditteam

Drs. W.G. van Raaijen

A. van Rosmalen

G. Frieling

R. van der Veen

Secretaris

G.C. Versluis

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	1
2.	SAMENVATTING	3
3.	INLEIDING	7
4.	OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	9
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	39
6.	AANBEVELINGEN	41
BIJLAGE I	Scoretabel	43
BIJLAGE II	Opleidingsspecifieke eindkwalificaties	45
BIJLAGE III	Schematisch overzicht opleidingsprogramma	49
BIJLAGE IV	Programma HKU Autonome Beeldende Kunst (Fine Art),	51
BIJLAGE V	Lijst geraadpleegde documenten	55
BIJLAGE VI	Overzicht auditteam	57

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Hogeschool voor de Kunsten Utrecht
status instelling (bekostigd of rechtspersoon voor hoger onderwijs)	bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Geen instellingstoets aangevraagd
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Autonome Beeldende Kunst
registratienummer croho	39110
domein/sector croho	Kunstonderwijs
oriëntatie opleiding (hbo – wo)	Hbo
niveau opleiding (associate degree – bachelor – master)	Bachelor
graad en titel	Bachelor Fine Art
aantal studiepunten (ec's)	240
afstudeerrichtingen	Nvt
onderwijsvorm(en) ¹	competentiegericht
locatie(s)	Utrecht
variant(en)	Voltijd
relevante lectoraten	Lectoraat Kleur in Context Lectoraat Artistic Research
datum audit / opleidingsbeoordeling	1 oktober 2013 en 21 juni 2013

¹ Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan: afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Basisgegevens **hbo-bacheloropleiding Fine Art**, voltijd²

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd	66	68	59	69	61	48
uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ voltijd ³	33%	30%	28%	23%	24%	nrb
uit de hoofdfase				2006	2007	2008
▪ voltijd ⁴				13%	18	19%
rendement (percentage) ⁵				2005	2006	2007
Voltijd				81%	75%	69%
docenten (aantal + fte)			aantal		Fte	
▪ voltijd			28		4,2635	
opleidingsniveau docenten (percentage) ⁶			Bachelor	Master	PhD.	
▪ Voltijd			27,6%	62,4%	0%	
docent-student ratio ⁷						
▪ Voltijd			1:20			
contacturen (aantal) ⁸			1 ^e jaar	2 ^e jaar	3 ^e jaar	4 ^e jaar
▪ Voltijd			19	20	15	14

² Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

³ Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁵ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haalt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁶ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁷ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁸ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd, voor ieder jaar van de opleiding.

2. SAMENVATTING

De opleiding Fine Art (Autonome Beeldende Kunst) leidt studenten op tot autonoom beeldend kunstenaar. De studenten kunnen zich ontwikkelen in traditionele kunstdisciplines als tekenen, schilderen, beeldhouwen, digitale media, fotografie, grafiek, maar ze kunnen er ook voor kiezen hybride en/of interdisciplinair te gaan werken.

1. Beoogde eindkwalificaties

De opleiding heeft haar eigen competenties aantoonbaar gerelateerd aan de landelijke vastgestelde eindkwalificaties en uitgewerkt in een eigen en herkenbaar model - het IMPACT-model - dat door de hele opleiding heen een structurerende rol speelt en de studenten houvast biedt in hun ontwikkeling tot beeldend kunstenaar. Het auditteam acht het wel van belang dat de opleiding alert is en kritisch blijft onderzoeken of het model blijvend oplevert wat het moet opleveren. Het IMPACT-model mag niet leiden tot vastlegging van zaken die beter flexibel kunnen blijven en een schijnprecisie creëren die niet of nauwelijks met de werkelijkheid van kunst, kunstenaarschap of kunstpraktijk te maken heeft.

De opleiding heeft het model in de acht jaar dat het nu functioneert regelmatig kritisch geëvalueerd en aangepast.

Het auditteam is eveneens positief over het feit, dat de opleiding over de competenties regelmatig contact onderhoudt met nationale en internationale vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld van de beeldend kunstenaar en actief participeert in internationale netwerken zoals ELIA (European League of Institutes of the Arts) en het Europees platform Paradox, waarin nagedacht wordt over hedendaagse ontwikkelingen in het beeldend kunstonderwijs en onderzoek wordt gedaan. Hiermee zorgt de opleiding ervoor dat de opleidingscompetenties nauw aansluiten bij actuele eisen/wensen in het (internationale) veld.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voor deze standaard een 'goed' verdient.

2. Programma

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding met het kern- en keuzeprogramma, het individueel studiep pad (ISP) en de structurering aan de hand van het IMPACT-model, de studenten de mogelijkheid biedt de beoogde eindcompetenties, de kennis en vaardigheden voor een beeldend kunstenaar goed te ontwikkelen. Er is een mooie opbouw te zien, met in de eerste twee jaren een divers en breed basisprogramma, waaruit de studenten in jaar 3 en 4 een geheel eigen keuze mogen samenstellen om zich verder artistiek te ontwikkelen. Het IMPACT-model zorgt steeds voor de benodigde samenhang. Studenten zijn zeer tevreden over de studie.

Het auditteam heeft echter geconstateerd dat de focus voornamelijk de autonome beeldende kunstenaar is, die kunst maakt in zijn eigen atelier. Dit is een kunstenaarstype dat in de optiek van het auditteam steeds minder aansluit bij de huidige praktijk, waar de kunstenaar bijvoorbeeld voor een bepaalde plek uitgenodigd wordt om werk te realiseren. Dan wordt presentatie primair en materialisatie en inhoud volgt daarop. De opleiding laat de student nu vrij in zijn keuze of hij al dan niet 'hybride' wil worden en welke praktijken hij wil ontwikkelen. Het auditteam is evenwel van oordeel, dat de opleiding met alle studenten meer dan ze nu doet, expliciet aandacht moet besteden aan de praktijk waarin zij straks als beeldend kunstenaar terecht komen en studenten moet aanzetten tot meer samen werken en samen kunst maken, dan nu gebeurt. Ook andere aspecten van de beroepspraktijk zoals tentoonstellingen organiseren, aan PR doen en iets zinnigs over je eigen werk vertellen aan professionals en leken, mogen meer aan bod komen.

Door de module 'voorbereiding op de beroepspraktijk' zorgt de opleiding er wel voldoende voor dat de studenten kennis kunnen maken met het toekomstig werkveld.

Ondernemerschap - ZZP'er zijn - behoeft nog meer aandacht evenals de verbreding van de netwerken van de opleiding en de student, ook buiten de culturele en kunstsector. Het interdisciplinair/multidisciplinair werken en (een oriëntatie op) het werken in een internationale omgeving krijgt voldoende aandacht.

De opleiding hanteert een aantal duidelijke en sterke (didactische) uitgangspunten, zoals het leren in de reële, artistieke praktijk en het leren in gesprek met de docenten die uit sterk gevarieerde artistieke praktijken komen. Het auditteam heeft geconstateerd, dat al deze uitgangspunten in meerdere of mindere mate terug zijn te vinden in het programma. Elk van de uitgangspunten draagt ertoe bij dat de student zich optimaal kan ontwikkelen.

De opleiding hanteert bij de toelating van de Nederlandse studenten een zorgvuldige selectiemethode, waarmee ze ervoor zorgt dat alleen kandidaten die in potentie geschikt zijn de opleiding succesvol af te ronden, mogen instromen. Het voortraject is een mooie manier om al eerder te onderzoeken wat de beeldende mogelijkheden zijn van studenten.

De toelating van internationale studenten en hun aansluiting op het programma, behoeft evenwel nog expliciete aandacht. Dat de opleiding ook intakegesprekken gaat voeren met deze studenten is een goede, eerste stap. Het is essentieel dat de opleiding op korte termijn ook op punten als vertaling van al het studiemateriaal naar het Engels en gelijklopende uitleg bij de praktijklessen in zowel Nederlands als Engels, maatregelen neemt.

De opleiding zorgt ervoor dat het programma studeerbaar is en heeft voldoende oog voor de grote werkdruk bij de studenten. Onder andere door de begeleiding van de studenten en het in teamverband volgen van de studievoortgang, zorgen de docenten ervoor dat belemmeringen in de studievoortgang zoveel mogelijk worden weggenomen.

Het auditteam beoordeelt de standaarden 3 en 4 als 'goed' en de standaarden 2,5 en 6 als 'voldoende'. Aan standaard 7 is voldaan.

3. Personeel

Het auditteam trof tijdens de audit een gedreven en gekwalificeerd docententeam aan dat een duidelijke en actuele link heeft met de beroepspraktijk. De diversiteit van het docententeam zorgt voor een breed scala aan gezichtspunten en opvattingen over kunst en cultuur, die het veelkleurige en complexe werkveld weerspiegelen.

De vele gastdocenten vormen – ook in de optiek van de studenten - een goede aanvulling op de vaste docenten.

De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten. Alleen het niveau van het Engels van docenten die de internationale studenten lesgeven, is een aandachtspunt.

De opleiding zet voldoende docenten in om het programma uit te kunnen voeren. Over het management planning- en volgsysteem dat de opleiding gebruikt, om inzicht te krijgen in de benodigde ruimte en te zorgen voor mogelijke bijstellingen in de docentinzet, is het auditteam positief.

Het auditteam beoordeelt de drie standaarden 8, 9 en 10 met een 'goed'.

4. Voorzieningen

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleidingen van de Faculteit BKV en dus ook de opleiding Fine Art beschikken, het mogelijk maken dat de studenten het programma optimaal kunnen volgen. Voor Fine Art zijn er naast voldoende praktijk- en theorielokalen, voldoende ruime atelierplekken vanaf het tweede studiejaar voor elke student in het gebouw van de Faculteit en op de Tractieweg en goed geoutilleerde werkplaatsen in het Faculteitsgebouw beschikbaar. Ook het Media Centrum biedt de studenten veel materiaal ter ondersteuning bij de studie.

Over de studiebegeleiding door tutores, vakdocenten en 'Worktrade' zijn de studenten - zeker sinds de uitbreiding van de begeleidingsuren - tevreden. Alleen de communicatie van de tutores en de communicatie in z'n algemeenheid binnen de opleiding en de hogeschool verloopt nog niet altijd naar wens en is dus nog een aandachtspunt. Het auditteam acht het essentieel dat de voorgenomen plannen met betrekking tot de communicatie en de website voortvarend worden opgepakt. De benodigde informatie is in principe wel aanwezig, maar alle betrokkenen moeten er nu ook goed hun weg in kunnen vinden.

Omdat het auditteam de studiebegeleiding het zwaarst vindt wegen binnen standaard 12 en de opleiding met de begeleiding de studievoortgang voldoende borgt en aansluit bij de behoefte van de studenten, komt het auditteam tot een oordeel voldoende.

Het auditteam beoordeelt standaard 11 als 'goed' en standaard 12 als 'voldoende'.

5. Kwaliteitszorg

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding regelmatig en systematisch op verschillende manieren de kwaliteit van de opleiding evalueert met studenten, docenten, alumni en werkveld.

De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditteam trof hiervan duidelijke voorbeelden aan, zoals de interfacultaire projecten en 'cat-lab', de module 'Voorbereiding op de beroepspraktijk' met inzet van een team van gastdocenten en de verheldering van de terugkoppeling van de werkschouwersresultaten naar de studenten toe aan de hand van het IMPACT-model.

De opleiding zorgt ervoor dat studenten, docenten, opleidingscommissie, examencommissie alumni en werkveld nauw betrokken zijn en zich ook betrokken voelen bij de kwaliteit van de opleiding.

Het auditteam beoordeelt standaard 13 als 'voldoende' en de standaarden 14 en 15 als 'goed'.

6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding toetst op een adequate, valide, inzichtelijk en betrouwbare manier aan de hand van het IMPACT-model. Met het twee keer per jaar uitvoeren van werkschouwen uitgevoerd door een groep theorie- en praktijkdocenten, zorgt de opleiding ervoor dat een intersubjectief oordeel over het beeldende werk van studenten is geborgd.

Het auditteam nam wel een tendens naar een milde beoordeling waar, mogelijk als gevolg van de goed ontwikkelde empathie van docenten voor de studenten. Het meer gemengd samenstellen van de beoordelingscommissies met docenten die bij de begeleiding betrokken waren, aangevuld met docenten die op een grotere afstand staan, kan wellicht een oplossing bieden. Hierdoor kan een nog grotere mate van intersubjectiviteit ontstaan.

Ook bij het toetsen en beoordelen bij het eindexamen viel het auditteam de nadruk op de individuele ontwikkeling van het werk van de studenten op. Het auditteam acht het van belang dat de opleiding nu in samenspraak met het werkveld nagaat hoe zij de context waarin jonge kunstenaars moeten opereren, kan meenemen in het toetsen en beoordelen.

Het auditteam beoordeelde zelf studentdossiers inclusief de essays en de presentatie van het beeldend werk van een twintigtal studenten. De essays vertoonden een grote breedte in onderwerp, aanpak en uitwerking van het onderzoek. Het auditteam beoordeelde deze essays gemiddeld met een voldoende, met enkele uitschieters naar boven. De relatie tussen het onderzoek en het beeldend werk was veelal te leggen.

Tijdens de eindexamenexpositie was er van iedere student ofwel één installatie ofwel een kleine selectie van het werk te zien. De presentatie van het beeldend werk zag er professioneel en strak uit. Het niveau beoordeelde het auditteam als 'voldoende'.

Het auditteam komt tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

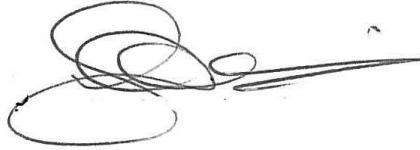
Algemene conclusie:

Op grond van de hierboven vermelde oordelen en de beslisregels van de NVAO, komt het auditteam tot het eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding.

Den Haag, 18 december 2013

W.G. van Raaijen,
voorzitter

G.C. Versluis,
secretaris

3. INLEIDING

De opleiding Autonome Beeldende Kunst (Fine Art) wordt aangeboden door Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU).

Ten tijde van de audit was de HKU in transitie. Tot 1 september 2013 waren de opleidingen van de HKU gegroepeerd in vijf faculteiten: i) Beeldende Kunst en Vormgeving, ii) Muziek, iii) Theater, iv) Kunst, Media & Technologie, v) Kunst en Economie.

Vanuit een nieuwe bestuursfilosofie heeft de hogeschool de laatste periode hard gewerkt aan een nieuwe organisatiestructuur passend bij een aangescherpt HKU-profiel en geformuleerde ambities voor de toekomst. De bestuursfilosofie, waarbij faculteiten een grote mate van autonomie hadden, wordt losgelaten. Deze filosofie leverde weliswaar een rijkdom aan ideeën en activiteiten, maar vernieuwende initiatieven werden onvoldoende tussen de faculteiten gedeeld.

Het College van Bestuur van de HKU streeft nu een platte organisatiestructuur na, waarbij de faculteiten verdwijnen en schools worden gevormd. Daarmee hoopt de hogeschool ontschotting tussen de faculteiten en opleidingen te bevorderen en meer multi- en interdisciplinair samenwerken mogelijk te maken, waarbij opleidingen gebruik gaan maken van elkaars kracht.

In verband met de audit in oktober 2013 bij de opleidingen Fine Art, Design (Vormgeving) en Fine Art and Design in Education (docent Beeldende Kunst en Vormgeving), heeft de HKU ervoor gekozen de transitie van faculteiten naar schools voor deze opleidingen uit te stellen tot januari 2014. Ten tijde van de audit maakte de opleiding Fine Art daarom nog deel uit van de Faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV). Deze faculteit bood ook onderdak aan de opleidingen Design, Fine Art and Design in Education en aan de masteropleiding Interior Architecture.

Vanaf januari 2014 – dus na de audit - zal de opleiding deel uitmaken van de School HKU Beeldende kunst waarin de opleiding Fine Art en de docentopleiding een plek krijgen.

De voltijd opleiding kent naast een Nederlandse instroom een internationaal instroom. Tevens kunnen studenten in het buitenland in het kader van uitwisseling voor een half jaar deelnemen aan het programma van de opleiding Fine Art van de HKU en kunnen studenten van de HKU voor een half jaar aan een buitenlandse zusteropleiding studeren.

Ontwikkeling sinds het vorige accreditatieonderzoek (2007)

In 2007 vond het vorige accreditatieonderzoek plaats. Het panel gaf de opleiding in het rapport een aantal opdrachten en verbeterpunten mee. De opleiding heeft de belangrijkste adviezen als volgt aangepakt:

Naar aanleiding van de opmerking *'Er is voldoende kwaliteit beeldend werk, maar onvoldoende kritische reflectie en theoretische onderbouwing ervan, wat ook betekent dat de conceptuele benadering van het werk en werkproces sterker mag aangezet worden'*, zijn er verschillende nieuwe elementen in het programma bijgekomen met betrekking tot onderzoeksvaardigheden, methodieken van experimenteren en ideeënvorming. Studenten kunnen hiermee op het eigen werk reflecteren, het bewust positioneren en hun expertise in uiteenlopende samenwerkingsverbanden inzetten. Voorbeelden hiervan:

- voor jaar 1 en 2 zijn de modules 'laboratorium' ontwikkeld, waarin studenten concreet uiteenlopende methodieken van onderzoek en conceptontwikkeling beoefenen;
- in jaar 3 is de 'interfacultaire module' aan het programma toegevoegd waardoor studenten in overleg met de opleiding binnen alle 'Schools' van de HKU specifieke, op het eigen onderzoek toegespitst programmaonderdelen kunnen volgen;

- er zijn ook interfacultaire projecten bijgekomen waarin samenwerking wordt gezocht met disciplines als muziek en theater. Daarnaast bestaat er op initiatief van Fine Art sinds 2012 het non-disciplinaire platform 'Cat-lab', een laboratorium waar interdisciplinariteit de basis vormt voor artistieke experimenten in zelforganisatorische hybride samenwerkingsverbanden. In al deze initiatieven wordt gezamenlijk kritisch gereflecteerd op het gemeenschappelijk werkproces en de resultaten hiervan. Hierin krijgen met name de conceptuele benadering en de communicatie hierover aandacht.

Verder is het docententeam veranderd en is de variatie in gastdocenten toegenomen. Daardoor wordt het discours binnen de opleiding over de wisselwerking van theorie en praktijk anders gevoerd en is er meer aandacht en ruimte gekomen voor de conceptuele ontwikkeling van de student.

Naar aanleiding van de opmerking *'De theoretische reflectie in de scripties zet niet door naar het beeldend werk'* heeft de opleiding de volgende programmawijzigingen aangebracht:

- in de propedeuse is er een projectweek bijgekomen waarin theorie- en praktijkdocenten samenwerken en hiermee een voorbeeld geven van de kracht en de impact die bij een dergelijke samenkomst ontstaat;
- in jaar 2 vindt in 2013-2014 een pilotproject plaats met praktijkgerichte studiovisites met theoriëdocenten. Hierdoor ontstaan er voor de studenten nieuwe inzichten en verbindingen tussen theorie en praktijk;
- in jaar 3 is er de nieuwe module 'Kunst in Context' (KIC) bijgekomen, waarin gekeken wordt naar de koppelingen tussen socioculturele, hedendaagse debatten, uitgaand van artistieke werkprocessen. KIC legt verbanden met het individuele praktijkgericht onderzoek van de student om dit nauwkeuriger, kritisch en onderbouwd te begeleiden. Naast colleges vinden ook studiovisites plaats waarin de opleiding de studenten uitdaagt zich ook in theoretisch opzicht in het actuele discours te positioneren;
- in jaar 3 en 4 hebben de studenten ter voorbereiding van hun Individueel StudiePad (ISP) een artistiek-inhoudelijk gesprek met een docententeam, waarin hun concept centraal staat. Van daaruit maakt de student een eigen werkplan. Studenten hebben een dergelijk gesprek voorafgaand aan elke periode dat het ISP bijgesteld kan worden, dat wil zeggen eenmaal per semester.

In onderstaand rapport beschrijft het auditteam zijn bevindingen met betrekking tot de hierboven genoemde punten.

4. OORDELEN OP NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau (bachelor–master) en oriëntatie (hbo–wo) binnen het Nederlands kwalificatieraamwerk. Zij sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

De opleiding is sinds 2002 gerelateerd aan het landelijk opleidingsprofiel Autonomo Beeldende Kunst. De opleiding heeft ervoor gekozen de daarin geformuleerde competenties als referenties te nemen voor de verdere ontwikkeling van haar eigen onderwijsprogramma.

In het verlengde van haar eigen profilering – zie hieronder – heeft de opleiding beoogde eindkwalificaties in 2012 opnieuw gerelateerd aan de Dublin Descriptoren en de behoeften uit het werkveld en deze vertaald naar eigen competenties die overeenkomen met het landelijk opleidingsprogramma. Deze competenties zijn:

- creërend vermogen;
- het vermogen tot kritische reflectie;
- het vermogen tot groei en vernieuwing;
- organiserend vermogen;
- communicatief vermogen;
- omgevingsgerichtheid;
- het vermogen tot samenwerken.

(Zie voor de uitwerking van de competenties bijlage II.)

Profilering

De opleiding heeft ervoor gekozen de competenties te operationaliseren in opleidingsdoelen. Deze heeft de opleiding uitgewerkt in de structuur van het zogenoemde IMPACT-model, waarin: **I** staat voor **inhoud** en verwijst naar 'wat' in de zin van 'Wat houdt het werk in? Wat stelt het werk voor? Wat doet het werk?' et cetera;

M staat voor **materialisatie** van het werk en geeft uitleg over de mate van overeenkomst, toepasselijkheid en creatieve innovatie tussen formele en inhoudelijke aspecten van het werk;

P staat voor **presentatie**, waarin de student zijn oeuvre laat zien aan een bepaald publiek;

A staat voor **attitude** die in relatie staat tot de werkhouding van de student en toekomstig kunstenaar als individu en/of deelnemer van verschillende samenwerkingsverbanden en het vermogen meet tot een nieuwsgierige, kritische en proactieve houding met betrekking tot de artistieke ambitie;

C staat voor de **context**, die vraagt naar het referentiekader van het werk of artistiek proces;

T staat voor **theorie**, waarin de student zich verdiept.

(Zie vooruit te complete uitwerking van het IMPACT-model bijlage II.)

De opleiding hanteert dit IMPACT-model tijdens de gehele vierjarige studie. Op deze wijze krijgen de begrippen van het model voor de studenten en toekomstige kunstenaars concrete betekenis. Het model geeft de studenten houvast en maakt het hen mogelijk zich stapsgewijs bewust te worden van de verschillende criteria en de inhoudelijke reikwijdte en diepgang van deze criteria voor het beeldend werk en de relevantie voor de toekomstige beroepspraktijk. De opleiding gebruikt het model ook bij het toetsen en beoordelen. (Zie standaard 16.)

Het auditteam ziet naast het voordeel van de houvast die het IMPACT-model biedt, ook enige risico's. Zo'n model kan namelijk ook leiden tot vastlegging van zaken die beter bewegelijk kunnen blijven en kan een schijnprecisie creëren die niet of nauwelijks met de werkelijkheid van kunst, kunstenaarschap of kunstpraktijk te maken heeft. Het auditteam adviseert de opleiding alert te zijn en voortdurend kritisch te blijven onderzoeken of de structuur blijvend oplevert wat ze ervan verwacht c.q. wat het zou moeten opleveren. De opleiding meldde desgevraagd dat zij het model in de acht jaar dat het nu functioneert regelmatig kritisch heeft geëvalueerd en aangepast.

Internationale dimensie

De opleiding houdt zich onder andere door het bezoeken van internationale Fine Art congressen, door actieve deelname aan internationale netwerken (o.a. European League of Institutes of the Arts (ELIA⁹), Fine Art European Forum Paradox¹⁰ en Inter}artes Thematic Network), door nauwe samenwerking met het lectoraat 'Kleur in context' en door internationale uitwisseling van studenten en docenten, goed op de hoogte van de eisen die het internationale werkveld stelt. Zo was de opleiding binnen ELIA betrokken bij het opstellen van richtlijnen voor het vaststellen van opleidingsdoelen en niveauprofielen, waaruit de zogenoemde Tuning-documenten voor de verschillende kunstdisciplines zijn ontwikkeld. De opleiding zorgt ervoor dat zij met haar eindkwalificaties en het programma aansluit op de internationale eisen en stimuleert haar eigen studenten zich internationaal te oriënteren. (Zie verder standaard 2.)

Contacten met vakgenoten en het werkveld

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding op diverse manieren contact onderhoudt met vakgenoten en het werkveld. Dit doet zij o.a. als volgt:

- de opleiding werkt nationaal met vakgenoten samen in het Overleg Beeldende Kunst (OBK), het adviesorgaan richting het sectoraal adviescollege kunstonderwijs van de HBO-Raad. De sectorinstituten organiseren regelmatig conferenties waarin belangrijke ontwikkelingen in het beroepenveld worden geanalyseerd, goede voorbeelden worden gedeeld en gebruikt om tot eventuele aanpassingen te komen van indicatoren en niveauaanduidingen;
- de opleiding neemt op internationaal niveau deel aan netwerken, zoals ELIA en Paradox;
- de opleiding heeft regelmatig overleg met de vertegenwoordiging voor Fine Art in de Raad van Advies van de faculteit;
- de opleiding heeft regelmatig contact met collega's uit het beroepenveld. Zo organiseert de opleiding de zogenoemde 'Externendag', waarop studenten hun werk presenteren. Deze externen voorzien de opleiding naar aanleiding hiervan van adviezen en aanbevelingen met betrekking tot het programma en de eindkwalificaties. Ook tijdens de preview op de eindexamen-EXPO vindt spontane uitwisseling plaats tussen de opleiding en vertegenwoordigers vanuit het werkveld – beeldend kunstenaars, galeriehouders, curatoren - over de kwaliteit van de opleiding;
- docenten, gastdocenten en gastsprekers zijn afkomstig uit het (nationale/internationale) werkveld van de beeldend kunstenaar en zorgen ervoor dat de opleiding op de hoogte blijft van actuele eisen aan deze beroepsgroep. Het lectoraat 'Kleur in Context' heeft mede de taak relevante ontwikkelingen in het vakgebied te bediscussiëren en in de opleiding op te nemen;
- het uitgebreid en continu groeiend netwerk van alumni in binnen- en buitenland informeert de opleiding over lokale, regionale, nationale en internationale ontwikkelingen.

⁹ ELIA: een netwerk van Europese instellingen voor hoger kunstonderwijs

¹⁰ Paradox: een Europees platform om over hedendaagse ontwikkelingen in het beeldend kunstonderwijs na te denken en nieuwe vormen, criteria en betekenissen van artistiek onderzoek te ontwikkelen. Paradox stelt actuele tendensen binnen de hedendaagse kunst ter discussie en fungeert als mobiel en kritisch platform om ideeën, opvattingen en ervaringen op internationaal niveau uit te wisselen.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding heeft haar eigen competenties aantoonbaar gerelateerd aan de landelijke vastgestelde eindkwalificaties en uitgewerkt in een eigen en herkenbaar model, dat door de hele opleiding heen een structurerende rol speelt en de studenten houvast biedt in hun ontwikkeling tot beeldend kunstenaar. Het auditteam acht het wel van belang dat de opleiding alert is en kritisch blijft onderzoeken of het model blijvend oplevert wat het moet opleveren.

Het auditteam is eveneens positief over het feit, dat de opleiding over de competenties regelmatig contact onderhoudt met nationale en internationale vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld en actief participeert in internationale netwerken, opdat de opleidingscompetenties nauw aansluiten bij de actuele eisen/wensen in het (internationale) werkveld.

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding voor deze standaard een 'goed' verdient.

Programma

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

Toelichting NVAO: Het programma heeft aantoonbare verbanden met actuele ontwikkelingen in het beroepenveld en het vakgebied.

Bevindingen

Beroepsvoorbereiding

De studenten kunnen zich binnen de opleiding ontwikkelen in traditionele kunstdisciplines als tekenen, schilderen, beeldhouwen, digitale media, fotografie, grafiek, maar ze kunnen er ook voor kiezen hybride en/of interdisciplinair te gaan werken. Om de studenten de benodigde vaardigheden bij te brengen om als beeldend kunstenaar aan de slag te gaan, biedt de opleiding de eerste twee studiejaren een sterk voorgestructureerd programma met daarnaast een toenemende mate van vrije keuzemomenten. Vanaf het derde studiejaar volgt de student voornamelijk zijn eigen individuele studiep pad. (Zie voor programma verder standaard 3.)

Om de student voor te bereiden op de beroepspraktijk, biedt de opleiding in het derde studiejaar de module 'Vorbereiding op de beroepspraktijk', waarin de feitelijke hedendaagse beroepspraktijk van de beeldend kunstenaar centraal staat: de studiopraktijk, het werk-oplocatie, participatie in maatschappelijk-sociale processen, deelname aan creatieve processen binnen interdisciplinaire projecten, residence-programma's, online kunstinitiatieven, curatorschap, werk-in-opdracht et cetera. Alle ontwikkelingen in het werkveld komen aan bod door een brede reeks presentaties van externe deskundigen.

De module 'Vorbereiding op de beroepspraktijk' loopt door in het vierde jaar met een toenemende complexiteit in de thematiek en de vraagstellingen.

Omdat de opleiding meer aandacht wilde besteden aan de ondernemende houding van de student, heeft zij de module 'Vorbereiding op de beroepspraktijk' onlangs uitgebreid met uiteenlopende werkveldverkenningen in de vorm van stages, tentoonstellingen en projecten buiten de faculteit.

Daarnaast faciliteert de opleiding initiatieven zoals 'Worktrade', dat werkveldverkenningen begeleidt en studenten bijvoorbeeld de mogelijkheid biedt samen met een groep docenten vanuit concrete projecten ervaringen op te doen met beeldende kunst in de praktijk.

Interdisciplinariteit

In het licht van het toekomstig werkveld van de afgestudeerden is tijdens de audit ook aandacht besteed aan de interdisciplinaire en multidisciplinaire elementen binnen de opleiding. De opleiding meldde dat zij meer interdisciplinair wilde gaan werken en sprak de wens uit dat dit aspect met de vorming van de nieuwe 'schools' beter van de grond komt.

Binnen het programma heeft de opleiding sinds kort in het tweede studiejaar het zogenoemde 'Cat-lab'¹¹ georganiseerd, waar studenten non-disciplinair bij elkaar worden gebracht en samen moeten ondervinden wat ze aan elkaar hebben, samen kunnen experimenteren. Daarbij kunnen de studenten gebruik maken van elkaars kracht.

De docenten en studenten die het auditteam hierover sprak, waren enthousiast over (de mogelijkheden binnen) het Cat-lab.

Ook biedt de opleiding in het derde studiejaar de 'Interfacultaire module' waarin studenten lessen kunnen volgen bij andere opleidingen en faculteiten.

¹¹ Cat-lab: collectief atelier - laboratorium

Actualiteit

Tijdens de audit is ook gesproken over het soort kunstenaar dat de opleiding wil opleiden. Het auditteam heeft geconstateerd dat de focus binnen de opleiding voornamelijk ligt op de autonome beeldende kunstenaar, die werk maakt in zijn eigen atelier. Dit komt mede door de nadruk op het individuele studiep pad en de scheiding tussen materialisatie/productie van het werk enerzijds en de presentatie anderzijds in het IMPACT-model. Dit zag het auditteam ook terug in de presentatievorm van het eindexamenwerk. Deze autonome beeldend kunstenaar is in de optiek van het auditteam echter een kunstenaarstype dat steeds minder aansluit bij de huidige praktijk. De situatie waarin de kunstenaar eerst op zijn atelier kunstwerken maakt die hij vervolgens presenteert, bestaat steeds minder. Deze praktijk is voornamelijk omgekeerd: kunstenaars worden binnen een bepaalde context, voor een bepaalde plek uitgenodigd om werk te realiseren. Presentatie is dus primair en materialisatie en inhoud daaropvolgend.

De opleiding antwoordde desgevraagd, dat de student niet hybride hoeft te worden, maar het kan wel. De opleiding biedt de studenten mogelijkheden in contact te komen met andere beeldende kunstenaars. Allereerst door de diverse gezamenlijke projecten binnen de opleiding, maar ook door excursies naar bijvoorbeeld TENT in Rotterdam, Londen waar Freeze bezocht werd, een internationale kunstbeurs en een presentatie van Annet Kraus' project Hidden Curriculum. Ook de opening van de tentoonstelling van Sarah Lucas in de White Chapel Gallery en de Biënnale in Venetië. En in het Cat-lab kunnen studenten van verschillende disciplines met elkaar werken. (Zie onder het kopje 'interdisciplinariteit'.)

Daarnaast maakt Context nadrukkelijk deel uit van het IMPACT-model en besteedt de opleiding in het onderwijsonderdeel Kunst in Context hier nadrukkelijk ook aandacht aan. Maar uiteindelijk mag de student beslissen wat voor kunstenaar hij wil worden.

De studenten die het auditteam sprak, ervoeren wel dat presenteren meer was dan alleen 'ophangen', zoals nu enigszins lijkt op te maken uit de omschrijving van de 'P' van IMPACT. Ze doen ook samenwerkingsprojecten waarin ze samen met anderen moeten bekijken wat ze op een bepaalde plek zouden kunnen doen.

De opleiding meldde nog dat zij van een aantal externen positieve reacties kreeg over de manier waarop studenten zichzelf hadden gepresenteerd.

Het auditteam acht het van belang dat de opleiding studenten expliciet voorbereidt op de toekomst van de beeldend kunstenaar en beveelt de opleiding aan hier met alle studenten meer aandacht aan te besteden, dan ze nu doet. Ook zouden studenten meer/andere aspecten van de beroepspraktijk intensiever mogen oefenen, zoals tentoonstellingen maken/evenementen organiseren, daarvoor geld verzamelen, zorgen dat er mensen naar je tentoonstelling of project toekomen, een gezellige opening organiseren, mensen uitnodigen om er iets zinnigs over te zeggen zodat je weet wat je de volgende keer beter kan doen. Ook het zorgen dat je als kunstenaar zelf iets zinnigs over je werk kunt vertellen, zowel aan leken als aan professionals, is van belang om je staande te kunnen houden in het werkveld.

Het maken van (gezamenlijke) presentaties in het eigen 99 Kuub of andere (Utrechtse) initiatieven zou een integraler onderdeel van het curriculum kunnen worden. De opleiding meldde dat zij hieraan aandacht besteedt. De initiatieven staan niet op zichzelf.

De alumni en de vertegenwoordigers van het werkveld die het auditteam sprak, bevestigden het belang van bovenstaande. Studenten worden thans (nog) niet opgeleid als echte, ondernemende "ZZP'ers. De opleiding zou nog meer aandacht kunnen besteden aan de 'harde' wereld. De alumni zagen dat de aandacht er in de opleiding wel meer komt, maar naast de geslaagde studenten, zien zij ook afgestudeerden die tussen wal en schip vallen, die niet iets passends vinden. Tevens zien zij in het programma nog wel ruimte om aandacht te besteden aan een breder netwerk.

Dit netwerk zou in de ogen van het auditteam ook breder kunnen zijn dan alleen de culturele of kunstsector. Een grotere diversiteit in de aard van instellingen en organisaties, die op een of andere manier betrokken zijn bij deze onderwijsdelen, zou aanbeveling verdienen. De praktijk van beeldende kunstenaars is er een die ook een grotere diversiteit laat zien. Daarnaast zou de opleiding studenten kunnen stimuleren tot het organiseren en managen van eigen kunstprojecten. De opleiding meldde desgevraagd, dat zij hieraan aandacht besteedt.

Onderzoek

De opleiding heeft de laatste jaren de 'research-lijn' aangescherpt. Vanaf het begin van de studie stimuleert de opleiding de studenten nu in de nieuwe module 'Laboratorium' onderzoek te doen naar beeldende processen, methodieken en strategieën binnen het beeldend handelen. De student onderzoekt hierbij ook welke rol theoretische kennis kan spelen binnen creatieve werkprocessen en de rol van de bredere context waarin beeldend kunstenaars functioneren. Via o.a. groepsbesprekingen, feedback en zelfreflectie leert de student inzicht te krijgen in beeldende processen en hun betekenislagen.

Ook in Cat-lab kunnen studenten samen experimenteren/onderzoeken.

In het derde studiejaar biedt de opleiding de nieuwe module 'KIC' (Kunst In Context) aan. Daarin gaan de docenten specifiek in op de practice-based research-activiteiten van iedere student in relatie tot de culturele omgeving. Een voorbeeld hiervan is het project Call of the Mall waar studenten samenwerken om kunst naar het publiek in het winkelcentrum Hoog Catherijne te brengen.

In het vierde studiejaar werkt de student verder aan een eigen artistiek beeldend onderzoek dat resulteert in een eindschrijving/essay. Het onderwerp of thema van het onderzoek vloeit direct of indirect voort uit het lopende beeldende onderzoek. De student moet een relevante doelstelling en vraagstelling formuleren. Dit onderzoek moet eerst door de opleiding goedgekeurd worden en moet voldoen aan de eisen van actualiteit en complexiteit. Studenten worden daarbij begeleid en tussentijds getoetst.

De opleiding werkt samen met het lectoraat 'Kleur in Context', dat onderzoek doet naar de rol van kleur binnen de kunsten. Dit biedt de docenten en studenten de mogelijkheid zich op het specifieke terrein van kleur verder te ontwikkelen. In workshops, lezingen, gastlessen, het symposium 'The Weight of Colour' besteedde/besteedt de opleiding hier aandacht aan.

Toch wenst het auditteam hierbij nog wel een opmerking te maken. Het auditteam is van oordeel, dat het verband tussen de lectoraten van de HKU en het onderwijs sterker zou kunnen zijn, met een groter aandeel van docenten in de praktijk van het onderzoek en een grotere deelname van studenten. Wellicht dat een minder abstracte doelstelling van de lectoraten mogelijkheden levert. De loutere vaststelling dat 'kleur natuurlijk iets is waar elke kunstenaar mee te maken heeft', is misschien te weinig specifiek om zich te engageren met vormen van praktijkonderzoek.

Internationale dimensie

Voor de opleiding is een sterke inzet op internationalisering een belangrijke ambitie. Zoals al onder standaard 1 is beschreven stimuleert de opleiding haar studenten zich internationaal te oriënteren. Ze maakt dit o.a. mogelijk door studentuitwisseling in het derde studiejaar met Fine Art-opleidingen in het buitenland (o.a. via het Erasmusprogramma), door het organiseren van excursies naar het buitenland, door het aantrekken van internationale gastdocenten en door het organiseren van internationale samenwerkingsprojecten. Een mooi recent voorbeeld van zo'n samenwerkingsproject is de deelname van een selectie van studenten aan samenwerkingsverbanden tijdens de Paradox-conferentie 'The Inheritance: Contesting Legacies in Fine Art Practice, Research and Education' (sept. '13 in Granada).

Daarnaast brengen 'eigen' docenten en gastdocenten vanuit hun eigen internationale netwerken kennis en ervaring in, die voor de studenten van belang is om in het internationale werkveld aan de slag te gaan.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam heeft geconstateerd dat de focus voornamelijk de autonome beeldende kunstenaar is, die werk maakt in zijn eigen atelier. Vaardigheden die studenten daarvoor nodig hebben, leren ze goed. Maar dit kunstenaarstype sluit in de optiek van het auditteam steeds minder aan bij de huidige praktijk. Nu biedt de opleiding een breed scala aan kunstenaarspraktijken, maar legt ze de student niets op. De opleiding laat de student vrij in zijn keuze of hij al dan niet hybride wil worden en welke praktijken hij wil ontwikkelen. Het auditteam is evenwel van oordeel, dat de opleiding met àlle studenten meer dan ze nu doet, expliciet aandacht moet besteden aan de praktijk waarin zij straks als beeldend kunstenaar terecht komen en studenten moet aanzetten tot meer samenwerken en samen kunst maken dan nu gebeurt. Ook andere aspecten van de beroepspraktijk mogen meer aan bod komen.

Door de module 'voorbereiding op de beroepspraktijk' zorgt de opleiding er wel voldoende voor dat de studenten kennis kunnen maken met het toekomstig werkveld.

Ondernemerschap - ZZP'er zijn - behoeft nog meer aandacht evenals de verbreding van de netwerken van de opleiding en de student, ook buiten de culturele en kunstsector.

Het interdisciplinair/multidisciplinair werken en (een oriëntatie op) het werken in een internationale omgeving krijgt voldoende aandacht.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande tot een 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt de studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: De eindkwalificaties zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Studenten volgen een samenhangend studieprogramma.

Bevindingen

De opleiding heeft het programma concentrisch opgebouwd. Dit loopt stapsgewijs in complexiteit op en is onderverdeeld in de vier fasen/niveaus: verkennen, verdiepen, professionaliseren en positioneren.

De opleiding heeft de competenties per fase/niveau nader uitgewerkt in leerdoelen.

Het programma kent een kern- en een keuzeprogramma. Elk studiejaar heeft een gelijke indeling in vier blokken kernprogramma, bestaande uit modules en een vijfde blok met seminars als keuzeprogramma. Deze onderdelen worden afgesloten met tentamens in de vorm van toetsen en individuele beoordelingen. Na twee blokken – één semester – vindt een integrale beoordeling plaats in de vorm van een werkschouw van het totale werk dat de student heeft gemaakt in de voorgaande periode. Dit gebeurt aan de hand van het IMPACT-model.

De opleiding is gericht op een optimale ontplooiing van het zelforganisorisch vermogen van de student. Vanuit deze gedachte heeft opleiding accentverschillen aangebracht tussen de doelen in de eerste twee studiejaar en in de laatste twee.

In de eerste twee studiejaar biedt de opleiding een overzicht, diversiteit en veelheid van uiteenlopende, basale, artistieke vaardigheden en culturele referentiekaders. Daaruit stellen de studenten in jaar 3 en 4 vanuit persoonlijke interesse, affiniteit en ambitie een geheel eigen keuze samen, die zij op hun eigen manier in hun artistieke praktijk ontwikkelen tot authentiek beeldend werk.

Jaar 1 en 2

De opleiding werkt alleen in jaar 1 en 2 met specifieke opdrachten.

Naast uitgebreide technische instructielessen in hout, metaal en grafiek en basale beeldbewerkingsprogramma's, verkennen de studenten in het eerste studiejaar de drie basisdisciplines tekenen, schilderen en beeldhouwen. Deze lessen worden van meet af aan vergezeld door de module 'Laboratorium'. (Zie standaard 2.)

In werkgroepen en hoorcolleges komt kunst- en cultuurgeschiedenis en kunstfilosofie aan bod.

In het tweede studiejaar vindt een uitbreiding en verdieping plaats met betrekking tot de kennis en vaardigheden. In dit studiejaar komen de disciplines fotografie, digitale media, grafiek en intermedia aan de orde. Uit deze disciplines en die van het eerste studiejaar kan de student vervolgens een gerichte eigen keuze gaan maken voor zijn eigen beeldend werk.

Vanaf het tweede studiejaar komt theorie o.a. aan de orde bij het bestuderen van vakliteratuur. Afhankelijk van het individueel studiep pad van de student, kunnen dit algemene (kunst)theorieboeken zijn, maar het kunnen ook boeken over beeldend kunstenaars zijn. De docenten ondersteunen de studenten bij hun keuze c.q. kijken wat bij elke student past. Veelal krijgt de student de opdracht hierover een reflectie of een essay te schrijven. De opleiding maakt gebruik van een breed arsenaal aan handboeken en actuele digitale bronnen.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding de studenten al vanaf het begin van de studie veel ruimte biedt voor eigen persoonlijke voorkeuren en ontwikkeling. Al vanaf het eerste studiejaar formuleert de student individuele studieactiviteiten gekoppeld aan zelf geformuleerde leerdoelen. Deze legt de student vast in zijn Individueel Studieplan (ISP).

In het IPSprogramma kunnen de studenten bijvoorbeeld in het 2^e jaar een keuze maken tussen 3 tot 5 vakken van in totaal 15 EC. Studenten mogen op een vak ook 'dubbele punten' zetten. Het gaat hierbij om de keuze of de student de breedte of de diepte in wil gaan.

In de studieloopbaangesprekken naar aanleiding van het ISP en naar aanleiding van de werkschouw, bespreken de tutor en de docenten met de studenten de gemaakte keuzen. Waar nodig wijzen de docenten de studenten er op als zij 'te vlak' blijven.

Jaar 3 en 4

In jaar 3 en 4 werken de studenten zelfstandig in hun atelier en formuleren zij stapsgewijs hun eigen opdrachten, werkplannen en artistieke doelen. Deze leggen zij vast in hun ISP-werkplan en digitaal portfolio. De docenten en de tutor bespreken deze plannen met de studenten. Op basis hiervan stellen de studenten hun plannen desgewenst bij en/of scherpen zij deze aan. In de halfjaarlijkse werkschouwen toetsen en beoordelen de docenten de ontwikkeling van de student.

De opleiding zorgt met het ISP voor de benodigde flexibiliteit. De opleiding hanteert lijsten van (gast)docenten, waar alle studenten op kunnen inschrijven. Als een student die beeldhouwt bijvoorbeeld graag een week wil schilderen, kan dat; weliswaar tot de intekelijsten vol zijn. Een student kan er ook voor kiezen om de hele maand geen docenten te spreken en alleen aan het werk te gaan.

Het auditteam acht het een sterk punt van de opleiding, dat zij deze mogelijkheden biedt.

In het derde jaar komen er ook nieuwe studieonderdelen bij, zoals 'KIC', 'Vorbereiding op de beroepspraktijk' en de 'Interfacultaire module'. (Zie hierover standaard 2.)

In het vierde studiejaar werkt de student verder aan zijn eigen onderzoek en zijn eigen ambities. In zijn 'meesterproef' - het beeldend werk en zijn essay/eindschrijving - laat de student tot slot zien hoe hij de eindkwalificaties op het gewenste niveau weet toe te passen. De student sluit af met een presentatie. (Zie daarover standaard 16.)

Samenhang en IMPACT-model

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding door het IMPACT-model samenhang heeft gebracht in het programma.

De wijze waarop het IMPACT-model de studenten daadwerkelijk de kans geeft om een individuele studietraject te formeren, om de diepte of de breedte in te gaan en interdisciplinair te werken, heeft indruk gemaakt op het auditteam. Binnen dit ISP is de reflectie misschien nog belangrijker dan de gemaakte keuzes zelf.

Het auditteam is van oordeel dat de studenten door dit programma te volgen de beoogde eindcompetenties voor beeldend kunstenaar goed kunnen ontwikkelen.

Tevredenheid studenten

Uit de studenttevredenheidsonderzoeken en de gesprekken tijdens de audit, kwam naar voren dat de studenten zeer tevreden zijn over de studie. De studenten die het auditteam sprak, zouden nog wel een grotere mix willen met de tweede, derde en vierdejaars studenten ten einde elkaar te inspireren en van elkaar te leren. Nu komen de 1^e en 2^e jaars studenten twee maal per jaar naar de Tractieweg.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de opleiding met het kern- en keuzeprogramma, het individueel studiep pad en de structurering aan de hand van het IMPACT-model, de studenten de mogelijkheid biedt de beoogde eindcompetenties, de kennis en vaardigheden voor een beeldend kunstenaar goed te ontwikkelen.

Er is een mooie opbouw te zien, met in de eerste twee jaren een diversiteit en breed basisprogramma, waaruit de studenten in jaar 3 en 4 een geheel eigen keuze mogen samenstellen om zich verder artistiek te ontwikkelen.
Het IMPACT-model zorgt steeds voor de benodigde samenhang.

Het auditteam komt daarom tot een oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

Toelichting NVAO: Het didactisch concept is in lijn met de beoogde eindkwalificaties en de werkvormen sluiten aan bij het didactisch concept.

Bevindingen

Het didactische leerproces binnen de opleiding is gebaseerd op drie kernactiviteiten in het kunstvakonderwijs: i) leren doe je door te doen, ii) leren doe je door te reflecteren, iii) leren doe je door te presenteren.

De opleiding hanteert hierbij de volgende uitgangspunten voor de inrichting van haar onderwijs:

- *Zelforganisatie vanuit toenemende zelfstandigheid* – De studenten leren stapsgewijs zelf verantwoording te nemen voor hun studie en studievoortgang en zelf vorm te geven aan hun werkprocessen en het uiteindelijke werk zelf. Dit komt het meest expliciet terug in het ISP. De studenten die in het auditteam sprak, waren heel tevreden over het individuele studieplan. Zij ervoeren het ISP als een heel organische structuur die hun onafhankelijkheid en autonoom-zijn stimuleerde. (Zie voor ISP ook standaard 3.)
- *Practice-based research in een reële, artistieke praktijk* – De studenten leren het meest effectief en efficiënt als de leerstof in een betekenisvolle en realistische context wordt aangeboden waarbij het geleerde toegepast en getoetst c.q. onderzocht kan worden. Hiervoor zorgt de opleiding bijvoorbeeld door alle studenten vanaf het derde studiejaar hun eigen studio-praktijk te laten inrichten op de Tractieweg, die een afspiegeling vormt van het echte kunstenaarsatelier en de ateliërgemeenschap.
- *Polyfonie en diversiteit in denkwijzen, disciplines en docenten* – De opleiding zorgt ervoor dat de studenten tijdens hun studie sterk gevarieerde artistieke praktijken tegenkomen. De docenten werken vanuit uiteenlopende kunstopvattingen zowel met alle gangbare beeldende kunst disciplines als met experimentele en hybride vormen. Zij hanteren verschillende daarop toegesneden didactische werkvormen in hun lessen. Samen met de gastdocenten komen zij uit een breed, actueel kunstlandschap met verschillende terreinen waarop zij zelf als kunstenaar actief zijn. Hierdoor krijgt de student een scala aan mogelijkheden voorgeschoteld voor de invulling van de eigen artistieke praktijk.
- *Het gesprek tussen student en docent* – Dit is een van de meest wezenlijke elementen van het programma, daar in het gesprek in essentie het leerproces plaatsvindt. Deze gesprekken zijn op maat en bieden de docenten de mogelijkheid tot het (individueel) overdragen van de benodigde vakkennis en –vaardigheden en het bespreken van de ontwikkeling van de student. De rol van de docent verschuift geleidelijk van kennisoverdrager en cultuurdrager naar coach, begeleider en moderator. Duidelijk voorbeeld van ‘het gesprek’ zijn de studiovisites in leerjaar 3 en 4 in het atelier van de student.
- *De eigen keuze is uniek en staat centraal* – zoals al eerder vermeld kan de student zijn eigen studiep pad bepalen en binnen de structuur van het ISP in overleg met de opleiding uit een ruim onderwijsaanbod aan kunstpraktijken zijn eigen programma-onderdelen samenstellen.
- *De interacties tussen theorie en praktijk* – de opleiding biedt vanaf het eerste studiejaar theorie en praktijk integraal en in wisselwerking met elkaar aan. Voorbeelden hiervan zijn de module KIC en de bezoeken van de theoriëdocent aan de student op zijn atelier.

- *Samenwerken* – De opleiding vindt het belangrijk dat studenten samenwerken en met medestudenten en docenten kennis en ervaring uitwisselen en werkprocessen aan elkaar presenteren. De opleiding maakt dit o.a. mogelijk door studenten een eigen atelier te bieden op de Tractieweg. Deze atelieromgeving stimuleert een creatief klimaat en nodigt uit tot samenwerken.
De studenten die het auditteam sprak, ervaren de stimulans van dit creatieve klimaat. Zoals al onder standaard 2 is vermeld, zag het auditteam echter in de presentatie van het eindexamenwerk geen studenten die hadden samengewerkt. Het samen onderzoeken en produceren lijkt in het IMPACT-model nog niet echt een stevige plaats te hebben. Het auditteam heeft al wel aanzetten gezien tot samenwerken en experimenteren/onderzoeken, zoals het Cat-lab, maar acht het van belang dat de opleiding hieraan nog meer en explicieter aandacht besteedt.
- *Permeabele academie* –De opleiding beoogt een open en wederzijdse relatie met de samenleving en het culturele landschap in haar onderwijs te brengen. De opleiding ziet het als een uitdaging nieuwe ontwikkelingen, tendensen, stromingen en verschuivingen in de beroepspraktijk steeds een plek te geven in het programma.
De opleiding brengt studenten met deze beroepspraktijk in contact via onder andere de werkveldverkenningen en samenwerkingsmogelijkheden met Kunstpodium T, de Academiegalerie, de gemeente Utrecht etc. Andere voorbeelden zijn de deelname van studenten aan de discussies en verdiepend onderzoek binnen Paradox, het interdisciplinair samenwerken in Cat-lab en het faciliteren van initiatieven van studenten zelf zoals Tractieleaks en de Attractiedag.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding hanteert een aantal duidelijke en sterke (didactische) uitgangspunten, zoals het leren in de reële, artistieke praktijk en het leren in gesprek met de docenten die uit sterk gevarieerde artistieke praktijken komen. Het auditteam heeft geconstateerd, dat al deze uitgangspunten in meerdere of mindere mate terug zijn te vinden in het programma. Elk van de uitgangspunten draagt ertoe bij dat de student zich optimaal kan ontwikkelen. Alleen het daadwerkelijk samen onderzoeken en produceren zou nog meer en explicieter aan bod mogen komen in het programma.

Het auditteam komt daarom tot het oordeel 'goed' voor deze standaard.

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Toelichting NVAO: De gehanteerde toelatingseisen zijn realistisch met het oog op de beoogde eindkwalificaties.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding duidelijke instroomeisen stelt. Naast de wettelijke eisen hanteert de opleiding een toelatingsselectie. De opleiding onderzoekt daarbij het beeldend talent, de ontwikkelbaarheid daarvan en het vermogen tot kritische reflectie. Tijdens de toelatingsdag moet de kandidaat een toelichting geven op zijn meegebrachte werk (portfolio) en aan opdrachten werken. Samen met een individueel intakegesprek geeft dit de toelatingscommissie input voor de beoordeling.

Voor studenten die niet beschikken over het noodzakelijke diploma bestaat de mogelijkheid een 18+ toets af te leggen, waarin zij aantonen te voldoen aan de eisen genoemd in de Regeling aanvullende eisen hoger onderwijs en kunstonderwijs 2007 en beschikken over (minimaal) HAVO-5 niveau.

De Faculteit BKV kent ook een voortraject, de zogenaamde basisopleiding, waar aankomende studenten zich op zaterdagen kunnen oriënteren op de eigen beeldende mogelijkheden, op de verschillende opleidingen van de faculteit en op de aard van het onderwijs aan een kunstacademie. Met een positieve afronding van de basisopleiding kan de student met de vereiste vooropleiding toegelaten worden tot de bacheloropleiding. Het auditteam acht dit een sterk onderdeel van de Faculteit, daar al voorafgaand aan de inschrijving in één van de bacheloropleidingen duidelijk is of de student de potentie heeft zich te ontwikkelen tot beeldend kunstenaar of vormgever. De vooropleiding werpt duidelijk zijn vruchten af.

Het auditteam acht de instroom van internationale studenten een heel belangrijk aandachtspunt. De informatievoorziening vooraf aan hen en het perspectief dat de opleiding (via internet) schetst – een internationale klas – blijkt niet altijd te stroken met de beleving van de studenten. Zo blijkt een deel van het lesmateriaal - bijvoorbeeld over het schrijven van een essay - nog in het Nederlands te zijn. Ook zitten de internationale studenten bij de praktijklessen gemixt met de Nederlandse studenten; alleen de theorielessen zijn apart. Uit de gesprekken met de studenten tijdens de audit is gebleken dat deze bijzondere groep studenten in de praktijklessen minder uitgebreide informatie krijgt van de docent: de docent is vaak langer aan het woord in het Nederlands, dan in het Engels.

Het niveau van het Engels van sommige docenten is eveneens punt van aandacht.

Het auditteam acht het essentieel dat de opleiding op korte termijn op bovengenoemde punten maatregelen treft.

De opleiding meldde tijdens de audit dat zij nu ook met internationale studenten een intakegesprek wil gaan voeren, waarbij ze de studenten tevens beter kan informeren over de opzet en inhoud van de opleiding. Nu verloopt de selectie van internationale studenten alleen via een portfolio en een motivatiebrief. Daarmee hoopt de opleiding vermindering van de hoge uitval onder deze studenten te bereiken.

De alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, merkten op dat het vooral de studenten met 'de langste adem' zijn, die staande blijven in deze opleiding. Het is dus belangrijk dat de opleiding bij de intake en de selectie in het eerste studiejaar op zoek gaat naar mensen die deze mentaliteit hebben.

Weging en Oordeel: voldoende

De opleiding hanteert bij de aanname van de Nederlandse studenten een zorgvuldige selectiemethode, waarmee ze ervoor zorgt dat alleen kandidaten die in potentie geschikt zijn de opleiding succesvol af te ronden, mogen instromen. Het voortraject is een mooie manier om al eerder te onderzoeken wat de beeldende mogelijkheden zijn van studenten.

De toelating van internationale studenten en hun aansluiting op het programma, heeft evenwel nog expliciete aandacht van de opleiding. Dat de opleiding ook intakegesprekken gaat voeren met deze studenten is een goede, eerste stap. Het is essentieel dat de opleiding op korte termijn ook op de andere punten maatregelen neemt.

Omdat het auditteam de intake en aansluiting van de internationale studenten zwaar vindt wegen, komt het tot een oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

Toelichting NVAO: Factoren die betrekking hebben op het programma en die de studievoortgang belemmeren, worden zoveel mogelijk weggenomen. Studenten met een functiebeperking krijgen bovendien op dit aspect extra studieloopbaanbegeleiding.

Bevindingen

Het programma is studeerbaar met een forse studielast. De studenten die het auditteam sprak, besteedden gemiddeld 8 à 9 tot soms 12 uur per dag aan hun studie. 'En het proces gaat nog door in je hoofd als je niet aan het werk bent', zeiden de studenten. Maar zij ervoeren dit niet als 'last'. Alleen wanneer er veel theorie op het rooster staat, ze bijvoorbeeld moeten reflecteren op hun werk of een essay moeten schrijven over een bepaald onderwerp, zijn ze wat minder tijd kwijt, aldus de studenten.

Volgens de studenten waarschuwen begeleiders zelfs om af en toe gas terug te nemen; iets wat je niet vaak hoort in het hoger onderwijs in Nederland.

De opleiding monitort op verschillende manieren de studeerbaarheid van het programma. Allereerst door de inzet van tutores in alle studie jaren, die met groepen en individuele studenten gesprekken voeren over de studievoortgang. (Zie verder standaard 12).

De (vak)docenten bewaken de studievoortgang in de leergesprekken met de studenten over hun beeldend werk en de eigen keuzes die ze daarin (willen) maken. Zoals al eerder beschreven, wijzigt de rol van de docenten hierbij geleidelijk van 'docent' naar 'begeleider' en 'coach'.

Tevens komt de ontwikkeling/voortgang van de student aan de orde in de nabespreking van de docenten van de werkschouwen.

Daarnaast houdt de opleiding bijvoorbeeld ook in de gaten of er vakken zijn die relatief veel studenten moeten herkansen. Dan onderzoekt zij wat daarvan de reden is en treft zij desgewenst maatregelen. Zo is bijvoorbeeld de spreiding in de studielast van de propedeuse evenwichtiger gemaakt.

Studenten met een functiebeperking

De HKU heeft haar beleid duidelijk vastgelegd in het 'Beleidsplan studeren met een functiebeperking' en heeft op dit terrein voor alle faculteiten protocollen ontwikkeld. Het Studenten Service Centrum van de HKU monitort de effectiviteit van het protocol en hoe het bijdraagt aan het functioneren van de studenten met een functiebeperking. Het centrum zorgt ervoor dat deze studenten - indien nodig - een op hun problemen en mogelijkheden afgestemde benadering ontvangen.

De studenten die het auditteam sprak bij de verschillende audits bij de HKU – de docentopleiding, Fine Arts en Design - waren tevreden over de extra aandacht/begeleiding en faciliteiten die zij kregen vanuit hun opleiding.

Weging en Oordeel: voldoende

De opleiding zorgt ervoor dat het programma studeerbaar is en heeft voldoende oog voor de grote werkdruk van de studenten. Onder andere door de begeleiding van de studenten en het in teamverband volgen van de studievoortgang, zorgen de docenten ervoor dat belemmeringen in de studievoortgang zoveel mogelijk worden weggenomen.

De opleiding verdient voor deze standaard daarom zeker een 'voldoende'.

Standaard 7: De opleiding voldoet aan de wettelijke eis m.b.t. omvang en duur van het programma.

Toelichting NVAO: hbo bachelor: 240 ec's. / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

wo bachelor: (: in beginsel minimaal) 180 ec's / master: (in beginsel minimaal) 60 ec's

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een programma aanbiedt van 240 studiepunten. Daarmee voldoet de opleiding aan de wettelijke eis.

Weging en Oordeel: voldaan

Personeel

Standaard 8: De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid

Toelichting NVAO: Het personeelsbeleid voorziet in de voor de realisatie van het programma benodigde kwalificaties, scholing, boordeling en omvang van het personeel.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding een duidelijk personeelsbeleid voert. Dit beleid is gericht op een efficiënte balans tussen vaste en tijdelijke medewerkers. De opleiding combineert hierbij de vaste staf voor onderwijskundige supervisie en ondersteuning - bestaande uit een hoofd, een team van kerndocenten met veelal een eigen praktijk en studiebegeleiders - met een groep docenten uit de beroepspraktijk met een relatief kleine jaartaak (deels vast, deels tijdelijk) en een flexibele groep gastdocenten die de opleiding structureel inzet.

De opleiding zet gericht docenten in die zelf actief zijn als professional in de kunstenaarspraktijk, zodat zij een verbinding met het werkveld kunnen leggen en de ontwikkelingen die daarin gaande zijn, en kunsttheoretici. Het docententeam moet diverse benaderingen van het kunstenaarschap vertegenwoordigen. Daarnaast nodigt de opleiding structureel en gericht professionals uit voor lezingen, workshops en seminars en zorgt ze ervoor dat studenten o.a. via stages en het uitvoeren/meewerken aan initiatieven en opdrachten kunnen leren van externen in de actuele culturele beroepspraktijk. Bij de gastdocenten let de opleiding op artistieke kwaliteit, actualiteit en onderlinge diversiteit.

Bij het aannemen van nieuwe docenten acht de opleiding het belangrijk dat kandidaten een actuele en professionele beroepspraktijk hebben en zich kunnen onderscheiden binnen het bestaande docententeam door hun specifieke expertise. Ook moeten nieuwe docenten beschikken over didactische competenties. In de regel controleert de opleiding daarom eerst de kwaliteit van de overdracht en de aansluiting van de docent bij de studenten en het curriculum. Dit doet ze door de nieuwe docent bijvoorbeeld eerst in te zetten voor korte interventies, keuzeprogrammaonderdelen of seminars, alvorens hem ten volle in te zetten. Dat acht het auditteam een sterk punt in het beleid van de opleiding. Wel stelt het auditteam ter discussie of de opleiding er wel verstandig aan doet voornamelijk nieuwe docenten te scouten via het eigen netwerk en via de open sollicitatiebrieven die belangstellenden hebben geschreven.. In de ogen van het auditteam mag er wel wat meer 'spanning' komen in het docentteam. (Zie ook standaard 9.)

Het management van de opleiding voert jaargesprekken met de docenten, waarin afspraken worden gemaakt over de kwaliteit van de inzet en over scholingsactiviteiten. Met docenten die in korter verband werken, maakt het management afspraken per module of project.

De HKU eist van vaste docenten dat zij een didactische bevoegdheid hebben. Docenten met een tijdelijke aanstelling en docenten die al in vaste dienst zijn, kunnen de HKU-training 'Didactische Bekwaamheid' volgen, die speciaal bestemd is voor docenten in het kunstvakonderwijs. Daarnaast is het streven van de HKU het percentage masteropgeleide docenten te verhogen. De opleiding zal dit in haar wervings- en selectiebeleid ook een nadrukkelijke rol laten spelen.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding een duidelijk personeelsbeleid voert. Daarmee zorgt zij ervoor dat zij voor de uitvoering van het programma steeds de juiste mensen in huis heeft. Door het voeren van (jaar)gesprekken zorgt de opleiding er tevens voor dat de docenten blijven voldoen aan de eisen die het uitvoeren van het programma vereist.

Een 'goed' voor deze standaard is daarom zeker op zijn plaats.

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorisch realisatie van het programma.

Toelichting NVAO: De feitelijke bij het personeel aanwezige expertise sluit aan bij de eisen gesteld aan een hbo opleiding.

Bevindingen

Het auditteam trof tijdens de audit een gedreven en gekwalificeerd docententeam aan dat een duidelijke en actuele link heeft met de beroepspraktijk.

Alle docenten brengen hun specifieke beroepspraktijk naar de lessen en leren studenten te werken, te reflecteren en te presenteren in hun discipline. De diversiteit van het docententeam zorgt voor een breed scala aan gezichtspunten en opvattingen over kunst en cultuur, die het veelkleurige en complexe werkveld weerspiegelen.

De docenten gebruiken het IMPACT-model aantoonbaar als instrument in hun lessen.

Gastdocenten vormen – ook in de optiek van de studenten en alumni – een welkome en goede aanvulling op de vaste docenten in met name het derde en vierde jaar. Zij laten de studenten echte nieuwe stappen maken en zetten aan tot nadenken over het eigen beeldend werk.

Doordat er in het keuzeprogramma iedere week andere gastdocenten zijn, waarvoor de studenten kunnen intekenen, krijgen zij steeds een andere input. Studenten en alumni zijn daarover zeer enthousiast, ook omdat sommige studenten aan het einde van het 4^e jaar het gevoel hebben 'boven' hun docent uit te stijgen.

De opleiding zou in de ogen van het auditteam iets meer 'spanning' in haar docententeam kunnen brengen. Het team lijkt nu zo goed op elkaar ingespeeld dat er een gesloten kunstpraktijk dreigt te ontstaan. Het auditteam is van oordeel, dat conflicterende visies in het kunstonderwijs productief en noodzakelijk zijn. Het auditteam vermoedt dat de docenten wel ideeën hebben, maar deze lijken wat impliciet te blijven.

Nu vinden de studenten in de hogere studie jaren die spanning met name bij de gastdocenten. Dat is op zich prima, maar het nadeel is dat deze gastdocenten in- en uitvliegen en de student niet langduriger (kunnen) begeleiden.

De medewerkers van de werkplaatsen en de technisch onderwijsassistenten zijn vakexperts en specialisten in één of meer specifieke vaardigheden en technieken op gebied van grafiek, fotografie, metaal, hout etc. Zij begeleiden de studenten tot hun eindstudie bij het maken van werkstukken en staan hen bij in onderzoek van materialen, constructies en technieken.

Zoals al onder standaard 5 is vermeld, blijkt het niveau van het Engels van sommige docenten nog een aandachtspunt. Uit de verslagen van de docentvergaderingen, kwam naar voren dat het beheersen van het Engels ook onderwerp van gesprek is geweest binnen de opleiding. Omdat de opleiding ook internationale studenten toelaat tot de studie – de internationale klas en de uitwisselingsstudenten – acht het auditteam het essentieel dat de docenten die deze studenten lesgeven, het (vakjargon in het) Engels op een adequaat niveau beheersen.

Uit de studentevaluaties en de gesprekken met de studenten tijdens de audit, kwam naar voren dat de studenten zeer tevreden zijn over de docenten. Deze tevredenheid is in de afgelopen jaren flink toegenomen. Waardeerden de alumni die in 2009-2010 afstudeerden in de Kunstenmonitor de docenten nog met een 6,7 op een tienpuntsschaal, zo laat de NSE 2012 een score van 3,7 en de NSE een score van 4,0 op een vijfpuntsschaal zien.

Weging en Oordeel: goed

De docenten die het programma verzorgen zijn gedreven, beschikken over de benodigde kwaliteiten en hebben een duidelijke link met de actuele beroepspraktijk. Alleen het niveau van het Engels van docenten die de internationale studenten lesgeven, is een aandachtspunt.

De vele gastdocenten vormen een goede aanvulling op de vaste docenten.
De studenten zijn zeer tevreden over hun docenten.

Dit alles leidt er voor het auditteam toe, deze standaard met een 'goed' te beoordelen.

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding voldoende docenten inzet om het programma uit te kunnen voeren.

De opbouw van het curriculum en de flexibele aansluiting van dat curriculum op ontwikkelingen in het werkveld, vraagt om een flexibele opleidingsorganisatie. Daarom heeft de opleiding zoals al eerder beschreven haar docententeam opgebouwd rond een kern van vaste docenten en begeleiders ter waarborging van de opbouw en de continuïteit, omringd door (gast-)docenten met inhoudelijke kennis van de actuele ontwikkelingen binnen het vakgebied.

Ten tijde van de audit was de balans: 20 docenten met een vast contract of een jaarcontract en ongeveer 25 gastdocenten met specifieke expertise.

De docenten van het kernteam zijn gemiddeld 1 tot 1,5 dag aanwezig in de opleiding.

Om de flexibele inzet van het onderwijzend personeel goed te plannen en in te passen in het beschikbare budget, werkt de opleiding met een management planning- en volgsysteem, waarin zij alle onderwijsactiviteiten per studiejaar en per docent noteert. Dit systeem biedt de opleiding de mogelijkheid de inzet van docenten te begroten en tevens ruimte te houden in het budget voor mogelijke bijstellingen van docentenzet gedurende het jaar. Het auditteam is hierover positief.

Uit het HKU-brede medewerkerstevredenheidsonderzoek kwam naar voren dat de medewerkers in z'n algemeenheid tevreden waren over hun werk: de werkomgeving, de verhoudingen en sfeer en de invloed op het werk en samenwerking. Alleen voor hoge werkdruk vroeg HKU-breed 24% van de medewerkers om aandacht.

De docenten van de opleiding Fine Art spraken desgevraagd evenwel tijdens de audit niet over een te hoge werkdruk.

Een andere indicator is dat het ziekteverzuim in de opleiding Fine Art laag is, wat wijst op een grote betrokkenheid van de docenten.

De studenten, die het auditteam sprak waren tevreden over de begeleiding en aandacht die ze van de docenten kregen.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding zet voldoende docenten in om het programma uit te kunnen voeren. Over het management planning- en volgsysteem dat de opleiding gebruikt, om inzicht te krijgen in de benodigde ruimte en te zorgen voor mogelijke bijstellingen in de docentenzet, is het auditteam positief. Medewerkers en studenten zijn tevreden.

Het auditteam komt tot een 'goed' voor deze standaard.

Voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Bevindingen

De opleiding wordt de eerste twee jaren hoofdzakelijk verzorgd op de locatie van de Faculteit BKV op de Ina Boudier-Bakkerlaan in Utrecht.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat op deze locatie voldoende praktijk- en theorielokalen, grote atelierruimten voor groepen studenten en werkplaatsen aanwezig zijn om het onderwijs te kunnen verzorgen.

Vanaf het tweede studiejaar krijgen de studenten atelierruimte ter beschikking; in het tweede jaar studiofaciliteiten (schilder- en tekenlokalen en flexibele projectruimten) op de locatie BKV en in het derde en vierde studiejaar een eigen plek op de Tractieweg in Utrecht, waar ook de studenten van de docentopleiding Beeldende Kunst en Vormgeving een atelier hebben. Deze omgeving ligt het dichtst bij de studiopraktijk van een professioneel kunstenaar.

Studenten die het auditteam sprak, zijn hierover zeer tevreden en vinden het inspirerend met elkaar in één gebouw te werken. De ruimte die elke student ter beschikking heeft, is ruim voldoende.

In het eerste jaar werken studenten voornamelijk thuis aan hun opdrachten.

De Faculteit BKV beschikt over mooie, goed geoutilleerde werkplaatsen voor hout, metaal, fotografie, drukwerk en grafiek, 3D, laser Upfront, kunststof. Daarnaast is het mogelijk voor docenten en studenten foto- en videocamera's, beamers en laptops te lenen.

In het kader van veiligheid biedt de HKU speciale introductiecursussen voor sommige werkplaatsen. Iedere werkplaats staat onder toezicht van een werkplaatsassistent die - indien gewenst - de studenten begeleidt of assisteert bij hun werkzaamheden.

Voor presentaties kunnen de studenten naast de ruimten in de Faculteit BKV ook gebruikmaken van de Academie Galerie - een tentoonstellingsruimte in het centrum van Utrecht - en 99Kuub op de Tractieweg. Daarnaast exposeren studenten steeds vaker 'buiten de deur'.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de Faculteit BKV beschikt over een goed geoutilleerde mediatheek en bibliotheek, die speciaal is ingericht op beeldmateriaal. Deze voorziening is recent ondergebracht in een nieuw Media Centrum. Het auditteam heeft hier ten tijde van de audit rondgekeken en is van oordeel dat dit Centrum er prachtig en zeer overzichtelijk uitziet. Studenten en docenten kunnen hier dagelijks op vaste tijden terecht voor het raadplegen en lenen van voor de opleiding relevante en actuele bronnen.

In het hele gebouw is wifi beschikbaar, zodat studenten en docenten overal draadloos op internet kunnen. Daarnaast zijn er computerruimtes voor docenten en studenten, is er een computerwerkplaats en een repro-/printruimte.

Weging en Oordeel: goed

Het auditteam is van oordeel dat de voorzieningen waarover de opleidingen van de Faculteit BKV en dus ook de opleiding Fine Art beschikken, het mogelijk maken dat de studenten het programma optimaal kunnen volgen. Voor de opleiding Fine Art zijn er naast voldoende praktijk- en theorielokalen, voldoende ruime atelierplekken vanaf het tweede studiejaar voor elke student en goed geoutilleerde werkplaatsen beschikbaar. Ook het Media Centrum biedt de studenten veel materiaal ter ondersteuning bij de studie.

Het auditteam acht een oordeel 'goed' voor deze standaard daarom op zijn plaats.

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Bevindingen

Studiebegeleiding

De opleiding motiveert de studenten vanaf het begin van de studie zelf verantwoordelijk te zijn voor hun studiehouding, hun beeldende voortgang en persoonlijke ontwikkeling. Tutoren vervullen hierbij een belangrijke rol.

De Faculteit BKV kent sinds 2009 een tutoraat met een omvang van 2,6 fte, waarvan 0,4 fte voor Fine Art. De beschikbare formatie voor Fine Art is onlangs verhoogd naar 0,6 fte.

De opleiding zet één tutor in voor jaar 1 en 2 en één voor jaar 3 en 4. Deze tutoren begeleiden en ondersteunen de studenten in hun professionele ontplooiing via groepsbijeenkomsten en individuele gesprekken.

De tutor is ook verantwoordelijk voor de internationale (uitwisselings)studenten, die zij vanaf binnenkomst bijstaan, opdat deze studenten zich niet verloren voelen in de opleiding/hogeschool.

Uitwisselingsstudenten die via het Erasmusprogramma voor een half jaar aan de opleiding studeren, krijgen naast begeleiding van de tutor verdere aandacht van een coach: een docent met een extra mentoruur.

Er waren/zijn nog wel aandachtspunten met betrekking tot de studiebegeleiding. Vanuit de studenttevredenheidsonderzoeken kwamen signalen dat de studenten meer behoefte hadden aan ondersteuning. De opleiding heeft daarom sinds 2012 de contacturen met de studenten verhoogd o.a. door de hierboven beschreven uitbreiding van de formatie voor de tutoren. Hiermee zijn er extra tutoruren en extra uren voor tutorials in het derde en vierde studiejaar mogelijk geworden. Daarnaast zijn er aanvullende uren voor 'Worktrade' en extra uren voor de begeleiding van Individuele Studie Activiteiten ingepland. Over de begeleiding zijn de studenten nu tevreden, zo blijkt uit eerste reacties van studenten.

Tijdens de audit noemden enkele studenten nog wel de communicatie met de tutor, die niet altijd naar wens verloopt. Daarnaast vermeldde de internationale student uit het studentpanel, dat zij niet op de hoogte was van een apart aanbod – lessen in het Engels - voor internationale studenten. Zij was bij aankomst in Nederland snel Nederlands gaan leren om de lessen met de andere - Nederlandse - studenten te kunnen volgen. Dit is voor de tutoren dus nog een belangrijk aandachtspunt.

Over de communicatie met de docenten waren de studenten die het auditteam sprak, wel tevreden.

Informatievoorziening

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding ervoor zorgt dat de studenten voldoende informatie krijgen over de studie, maar ook op dit punt is er nog verbetering nodig.

De informatievoorziening verloopt via de website van de hogeschool, via intranet en e-mail. Iedere student heeft een e-mailaccount van de hogeschool met voldoende opslagruimte. Op intranet kunnen de studenten in principe alle informatie vinden: van programmaboeken tot roosters, van stageinformatie tot seminars. Doordat vrijwel alle opleidingsinformatie digitaal is en op intranet staat, kan de opleiding deze gemakkelijk actueel houden.

Het Studenten Service Centrum van de HKU geeft breed voorlichting, informatie, begeleiding en advies over zaken als inschrijving, toelating, studievertraging en -onderbreking, studeren met een functiebeperking, studeren in het buitenland et cetera.

Voor nieuwe studenten zet de faculteit BKV naast de gebruikelijke voorlichtingsmomenten zoals Open Dagen ook in op persoonlijke voorlichting aan potentiële kandidaten. Zo reizen docenten van de BKV veel naar scholen om daar voor kleine groepen voorlichting te geven.

Studieresultaten van studenten worden HKU breed bijgehouden in Osiris, het student- en studie informatiesysteem waarmee de opleiding inschrijving en studievoortgang van studenten registreert. Studenten kunnen via Internet hun studievoortgang en resultaten bekijken.

Studenten die het auditteam sprak, waren echter niet tevreden over de website en intranet. Zij noemden deze chaotisch, een doolhof. Ook de communicatie in zijn algemeenheid vinden zij een verbeterpunt.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat dit een belangrijk aandachtspunt is voor zowel de opleiding als de HKU. Om deze reden zijn Bureau Communicatie en het Studenten Service Centrum in 2012 in overleg met het College van Bestuur gestart met het ontwerpen van een nieuw communicatieplan voor de komende jaren om de interne en externe communicatie structureel te verbeteren. Dit houdt o.a. in dat er kritisch wordt gekeken naar de online dienstverlening en dat de interne informatievoorziening op de verschillende websites optimaal op elkaar worden afgestemd en gestroomlijnd.

Het auditteam acht het essentieel voor de studievoortgang dat de opleiding/ de HKU de voorgenomen plannen nu voortvarend uitwerkt en er voor zorgt dat genoemde knelpunten op korte termijn zijn verdwenen/opgelost.

Weging en Oordeel: voldoende

Over de studiebegeleiding door tutores, vakdocenten en 'Worktrade' zijn de studenten - zeker sinds de uitbreiding van de begeleidingsuren - tevreden. Alleen de communicatie van de tutores en de communicatie in z'n algemeenheid binnen de opleiding en de hogeschool verloopt nog niet altijd naar wens en is dus nog een aandachtspunt. Het auditteam acht het essentieel dat de voorgenomen plannen met betrekking tot de communicatie en de website voortvarend worden opgepakt. De benodigde informatie is in principe wel aanwezig is, maar alle betrokkenen moeten er nu ook goed hun weg in kunnen vinden.

Omdat het auditteam de studiebegeleiding het zwaarst vindt wegen binnen deze standaard en de opleiding met deze begeleiding de studievoortgang van de studenten voldoende borgt en aansluit bij de behoefte van de studenten, komt het auditteam tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Kwaliteitszorg

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van meetbare doelen.

Toelichting NVAO: De opleiding bewaakt de kwaliteit van de beoogde eindkwalificaties, het programma, het personeel, de voorzieningen, de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties via regelmatige evaluaties. De opleiding verzamelt tevens managementinformatie met betrekking tot rendementen en staf-student ratio.

Bevindingen

Opzet en organisatie Kwaliteitszorg binnen de HKU:

In de oude organisatiestructuur met de faculteiten was de kwaliteitszorg zo laag mogelijk in de organisatie belegd. De faculteiten bepaalden zelf waar de verantwoordelijkheid voor de kwaliteitszorg werd belegd. Er bestond op dit terrein een grote diversiteit binnen de HKU. De HKU hanteerde geen eigen doelstellingen. De doelstellingen van de faculteit waren leidend voor de PDCA-cyclus. Wanneer deze doelen behaald werden, was het vorige CvB tevreden. Dit gaat in de nieuwe organisatiestructuur veranderen. Het nieuwe CvB wil meer sturing geven en gaat met de directeuren van de nieuwe schools kwartaalgesprekken voeren over de doelstellingen van de schools en de daarin opgenomen opleidingen. Deze doelstellingen zullen gekoppeld worden aan doelstellingen uit het instellingsplan. In dit instellingsplan komen indicatoren en bijvoorbeeld prestatieafspraken met de overheid. Het CvB zal de opvolging daarvan in de kwartaalgesprekken gaan monitoren.

Evaluatie van de doelen in de opleiding:

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleiding haar onderwijs regelmatig evalueert met studenten, medewerkers, alumni en werkveldvertegenwoordigers. Daarbij hanteert ze nu nog de streefgetallen die op faculteitsniveau zijn opgesteld en vastgelegd in een Werkboek Kwaliteitszorg. De drie vragen die de opleiding zich met betrekking tot het onderwijs stelt zijn leidend: i) zit het conceptueel goed in elkaar? ii) kan het uitgevoerd worden zoals bedoeld? iii) is het resultaat lager, in overeenstemming met of hoger dan de verwachtingen?

- Met de studenten o.a. via jaarlijkse deelname aan de Nationale Studenten Enquête (NSE) en op opleidingsniveau via steekproefgewijze digitale onderwijsbeoordelingen per blok of semester (Eval), via de Opleidingscommissie en via formele en informele gesprekken met de studenten;
- Met de docenten o.a. via het HKU-medewerkertevredenheidsonderzoek, via docentvergaderingen, stafvergaderingen en studiedagen, via de Opleidingscommissie en via informele gesprekken met docenten;
- Met alumni en werkveld o.a. via de Raad van Advies, via de externe deskundigen bij de eindexamens, via een zogenoemde Externendag, via de jaarlijkse deelname aan de Kunstenmonitor en via exposities, festivals waar de opleiding de alumni en werkveldvertegenwoordigers eveneens ontmoet.

Het Bureau Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit (BOOK) van de HKU verzamelt alle gegevens rondom in-, door- en uitstroom en rendementen en deelt deze met het management en de docenten van de opleiding. Op opleidingsniveau worden deze gegevens geanalyseerd en worden desgewenst verbetermaatregelen getroffen.

Weging en Oordeel: voldoende

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding regelmatig en systematisch op verschillende manieren de kwaliteit van de opleiding evalueert met studenten, docenten, alumni en werkveld. Hiermee doet ze wat ze moet doen. Het auditteam komt tot het oordeel 'voldoende' voor deze standaard.

Standaard 14: De uitkomsten van de evaluaties vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan de realisatie van de doelen.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding signalen snel oppikt en indien gewenst verbetermaatregelen treft.

Het Bureau Onderwijs, Onderzoek en Kwaliteit (BOOK) registreert de uitkomsten van de evaluaties. De BOOK-medewerkers die het auditteam sprak, stelden dat het instrumentarium voldoende is om af te lezen hoe tevreden studenten, docenten en alumni zijn en of doelstellingen zijn behaald. Het laatste MTO kende nog geen uitsplitsing naar schools en opleidingen. Dat zal in een volgend onderzoek wel gebeuren.

De opleiding kreeg bij het vorige accreditatieonderzoek een aantal opdrachten en verbeterpunten mee.

Het auditteam heeft geconstateerd, dat zij hiermee aantoonbaar aan de slag is gegaan. Zo zijn er verschillende nieuwe elementen in het programma bijgekomen met betrekking tot onderzoeksvaardigheden, methodieken van experimenteren en ideevorming. Modulen 'laboratorium', een 'interfacultaire module', interfacultaire projecten en 'cat-lab' zijn mooie voorbeelden waarin studenten kunnen reflecteren op het eigen werk, zich bewust kunnen positioneren en hun expertise kunnen inzetten in nieuwe samenwerkingsverbanden. Ook heeft de opleiding programmawijzigingen aangebracht om de studenten meer verbinding tussen theorie en praktijk te laten leggen. Dit gebeurt o.a. door studiovisites met theorie docenten, door de module 'Kunst in Context'(KIC) en door artistiek inhoudelijke gesprekken tussen studenten en het docententeam over het eigen concept van de student.

Enkele voorbeelden van verbetermaatregelen die de opleiding onlangs heeft getroffen zijn:

- uit studentevaluaties en docentenbijeenkomsten was gebleken dat de werkdruk van docenten op de Tractieweg als hoog werd ervaren. De opleiding is hieraan tegemoet gekomen door de inzet van meer formatie-uren;
- de module 'Vorbereiding op de beroepspraktijk' (vroeger 'Gemengd bedrijf') is naar aanleiding van studentenenquêtes geïnnoveerd en geactualiseerd door de formatie van een team van gastdocenten. De eerste enquêteuitkomsten laten zien dat studenten deze verandering waarderen;
- de moeilijkheden die studenten ervoeren bij de werkveldherkenningen heeft de opleiding opgelost door de introductie van 'Worktrade'. De stageprojectbegeleiding is na oprichting van het projectbureau 'Worktrade' gevarieerder, interessanter en effectiever geworden;
- studenten rapporteerden vaak moeite te hebben de commentaren op hun werk tijdens de werkschouw goed te begrijpen. De opleiding heeft gezorgd voor verheldering van de terugkoppeling van de werkschouwresultaten naar de studenten toe waarbij zij expliciet gebruik maakt van het IMPACT-model.

Voor de realisatie van de doelstellingen op instellings-, school- en opleidingsniveau heeft de HKU nog wensen. Zo zijn bijvoorbeeld de seminarperiodes nog steeds niet gelijk. Dit heeft consequenties voor de mogelijkheid interdisciplinaire projecten te organiseren en gezamenlijke excursieweken te plannen. Daarover gaat de hogeschool nu HKU-breed afspraken maken.

Weging en Oordeel: goed

De uitkomsten van de verschillende evaluaties leiden er aantoonbaar toe dat de opleiding daar waar gewenst/noodzakelijk, verbetermaatregelen treft om haar doelen te realiseren. Het auditteam trof hiervan duidelijke voorbeelden aan. Het auditteam komt daarom eveneens voor deze standaard tot een oordeel 'goed'.

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de volgende partijen actief betrokken: opleidingscommissie, examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en afnemend beroepenveld.

Bevindingen

De studenten voelen zich nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding. De algemene sfeer scoort heel hoog en de lijnen zijn kort binnen de opleiding.

De opleiding heeft een begin gemaakt met het verbeteren van terugkoppeling van Eval-resultaten naar studenten.

De opleiding kent een opleidingscommissie met een afvaardiging van studenten en docenten, die regelmatig bij elkaar komt om de kwaliteit van de opleiding en het programma te bespreken. De vertegenwoordigers vanuit de opleidingscommissie die het auditteam sprak, toonden zich actief betrokken bij de opleiding.

Daarnaast participeren een aantal docenten en studenten van de opleiding in de Faculteits Medezeggenschapsraad.

Docenten geven hun oordeel over de kwaliteit van de opleiding in docentvergaderingen, periodieke studiebijeenkomsten, in jaartaak-, voortgangs- en functioneringsgesprekken en in informele contacten met het management. Daarnaast kunnen zij via het HKU-medewerkertevredenheidsonderzoek een oordeel geven over de kwaliteitszorg.

De docenten die het auditteam sprak, lieten merken dat zij zich nauw betrokken voelen bij de kwaliteit van hun opleiding, waarvoor zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen.

De nieuw ingerichte examencommissie is nauw betrokken bij de kwaliteit van de opleiding, zo is tijdens de audit gebleken. De commissie heeft een jaaragenda opgesteld en is daarmee daadkrachtig aan de slag gegaan. (Zie hierover verder onder standaard 16.)

De opleiding benadert de afgestudeerden jaarlijks via de Kunstenmonitor voor de evaluatie van de opleiding als geheel. Daarnaast onderhoudt de opleiding een breed informeel netwerk met haar alumni, zowel via contacten bij gastlessen, seminars, exposities en presentaties op de HKU als in het beroepenveld zelf.

De opleiding heeft regelmatig contact met het werkveld o.a. via de Raad van Advies over de kwaliteit van het onderwijs in relatie tot het beroepenveld. De opleiding nodigt leden van de Raad uit bij toelatingen en bij examens.

De opleiding organiseert jaarlijkse een Externendag, waarop de afstuderende studenten hun eindexamenwerk presenteren aan een groot aantal deskundigen uit het actuele werkveld. Deze Externendag levert een voor de opleiding belangrijke en nuttige rapportage op met commentaar en een balans op het gerealiseerd niveau, samen met mogelijke aanbevelingen en adviezen voor didactische bijstellingen of aanvullingen op het programma.

Via de externe gecommiteerden bij de eindexamens en via stageverlenende instanties krijgt de opleiding eveneens input over de kwaliteit van de studenten en afgestudeerden, de kwaliteit van de opleiding en de aansluiting op het actuele culturele werkveld.

Weging en Oordeel: goed

De opleiding zorgt ervoor dat studenten, docenten, opleidingscommissie, examencommissie alumni en werkveld nauw betrokken zijn en zich ook betrokken voelen bij de kwaliteit van de opleiding. Een oordeel 'goed' is hier zeker op zijn plaats.

Toetsing en *gerealiseerde* eindkwalificaties

Standaard 16: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

De opleiding kent een scala aan toetsvormen ter afronding van modules: schriftelijke kennistoetsen, essays, presentaties. Ook de toetsvorm werkschouw kan in opzet variëren. De opleiding hanteert ook verschillende vormen van beoordeling. De eerste is de individuele beoordeling die de begeleidende docent na afloop van een programmaonderdeel aan de student geeft aan de hand van de criteria die gerelateerd zijn aan de competenties. De tweede vorm van beoordeling gebeurt in teams in de vorm van een groepsbeoordeling. Hierbij beoordeelt een commissie van docenten elke student. De commissie kijkt hierbij integraal naar alle competenties van de student en de samenhang tussen getoonde kwaliteiten aan de hand van het IMPACT model: beeldend inhoudelijk, materiaaltechnisch, de communicatieve presentatievaardigheden, de professionele attitude en de persoonlijke houding, de contextuele verbanden die de student heeft gelegd en de aan het werk gerelateerde theorieën en discourses.

Werkschouwen vinden na afloop van elk semester plaats.

Daarnaast betreft de opleiding externe deskundigen als adviserend lid bij het beoordelen.

Alle beoordelingsformulieren werken vanuit het IMPACT-model.

Naarmate de student meer ruimte en verantwoordelijkheid moet nemen voor zijn eigen ontwikkeling, verandert het karakter van de integrale beoordeling (werkschouw) van strikt kwalificerend (voldoende/onvoldoende) in de propedeuse tot evaluerend en reflecterend in jaar 2, 3 en 4. Aan het einde van het vierde jaar vindt opnieuw een kwalificerende eindbeoordeling plaats bij het eindexamen (voldoende/onvoldoende met betrekking tot het gerealiseerd niveau en het bachelorsdiploma).

In de eerste jaren vinden veel meer kennis- en vaardigheidstoetsen plaats. Bij vaardigheidstoetsen gaat het bijvoorbeeld om het hanteren van schilder- en tekentechnieken, beheersing en toepassing van softwareprogramma's of het vakkundig gebruik van materialen en media. Schriftelijke kennistoetsen zijn bijvoorbeeld toetsen ter afronding van de modules 'Cultuurstudies' en 'Kunstgeschiedenis'.

In het derde studiejaar werken de studenten aan een zelf geformuleerd onderzoek dat ze zelfstandig uitvoeren. De docenten evalueren met de studenten het daarvoor opgestelde werkplan. De studenten stellen dit werkplan desgewenst bij, verfijnen het en spitsen het meer en meer toe op het eigen beeldend werk.

In het laatste studiejaar toetst en beoordeelt de opleiding gelijktijdig de kwaliteit van de artistieke prestaties en het reflectieve eindniveau van de student: de student moet een authentieke beeldtaal tonen en zichtbaar reflecteren op het eigen werk, het werkveld, de context van het werk en de eigen positie hierin. (Zie verder onder het kopje 'afstuderen'.)

Borging validiteit, betrouwbaarheid en inzichtelijkheid

Het auditteam heeft geconstateerd, dat de opleiding er voor zorgt dat het toetsen en beoordelen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier gebeurt:

- in elke modulebeschrijving heeft de opleiding beschreven wat zij van studenten verwacht, op welke wijze zij gaat toetsen en wat de beoordelingscriteria zijn;

- de beoordelingscriteria zijn gekoppeld aan de competenties in het IMPACT-model;
 - de examencommissie houdt toezicht op het toetsbeleid en de borging van het eindniveau. De commissie controleert onder andere in hoeverre toetsen aansluiten bij de criteria die zijn beschreven in de moduulbeschrijvingen. (Zie ook onder het kopje 'examencommissie')
 - bij groepsbeoordelingen, zoals de werkschouw, beoordeelt een commissie van minimaal drie docenten het totale werk dat de student in een bepaalde periode heeft gemaakt integraal. De commissie komt met elkaar tot een oordeel en de besluitvorming verloopt via het principe van intersubjectiviteit;
 - De opleiding schakelt per 2013-2014 een tweede lezer in bij het beoordelen van de essays;
 - de opleiding betreft externe deskundigen als adviserend lid in het beoordelingsproces. Daarmee zorgt de opleiding ervoor dat de student externe professionele feedback krijgt en dat zijzelf feedback krijgt over de kwaliteit en niveau van de beoordeling.
- Voor de studenten in het vierde jaar organiseert de opleiding de jaarlijkse Externendag, waarop de afstuderende studenten hun eindexamenwerk presenteren aan een groot aantal deskundigen uit het actuele werkveld, die de kwaliteit van de presentaties en het hieraan ten grondslag liggende artistieke onderzoek beoordelen. Elke Externendag levert tevens een voor de opleiding belangrijke en nuttige rapportage op met commentaar en een balans op het gerealiseerd niveau.

Over de werkwijze met de halfjaarlijkse werkschouwen waarbij zowel de theorie- als de praktijkdocenten betrokken zijn, is het auditteam positief.

Het auditteam heeft tijdens de audit zelf ook naar verschillende toetsen gekeken.

De toetsing en beoordeling is helder en concreet en wordt, als IMPACT-model, gedragen door de docenten en is meer dan goed bekend bij de studenten.

Het auditteam wenst hierbij nog wel een opmerking te maken. De gegeven objectivering van het model voorkomt namelijk niet dat er een tendens is naar milde beoordeling, mogelijk als gevolg van de goed ontwikkelde empathie van docenten voor de studenten. Ook hier zou 'organisatie van de kritiek' een oplossing kunnen bieden in het meer gemengd samenstellen van de beoordelingscommissies; docenten die bij de begeleiding betrokken waren, aanvullen met docenten die op een grotere afstand staan. Of de oordelen daardoor anders uitvallen, is de vraag en misschien niets eens noodzakelijk. Maar er kan zodoende wel een nog grotere mate van intersubjectiviteit ontstaan.

Een deel van het auditteam bekeek in juni 2013 - voorafgaand aan de audit in oktober - een tiental eindexamenpresentaties/beeldend werk van studenten en was vervolgens aanwezig bij het overleg van de eindexamencommissie over deze tien kandidaten.

Het auditteam is van oordeel, dat de eindexamenvergadering zorgvuldig gebeurde en de inrichting van het examen ook. Het werk werd individueel, zonder toelichting van de studenten omdat de presentatie expliciet en leesbaar moet zijn, door de leden van de examencommissie bekeken en met een cijfer beoordeeld. Vervolgens werden de bevindingen en de cijfers door een aantal van te voren toegewezen docenten toegelicht en besproken aan de hand van het IMPACT-beoordelingsformulier en schreef één van de docenten het protocol voor de student. Het auditteam constateerde evenwel, dat het uiteindelijke cijfer veelal het rekenkundig gemiddelde van de van tevoren gegeven cijfers werd.

Het auditteam bestudeerde ook de tussenevaluaties van de Externendag. Deze lijken op het eindexamen en de verslagen ervan komen inhoudelijk overeen met wat er tijdens de examenvergadering te horen was. Ook hier viel het auditteam de nadruk op de individuele ontwikkeling van het werk van de studenten op. In het verlengde van wat het auditteam eerder onder standaard 2 opmerkte, wordt door deze focus teveel de indruk gewekt dat individuele kwaliteit van het werk doorslaggevend zou zijn in de beroepspraktijk.

De opleiding merkte desgevraagd op dat het hier expliciet de examinering van het beeldend werk betrof. De totale ontwikkeling van de student komt op andere momenten – bij de werkschouwen - aan bod, zij het dan zonder de externen.

Het auditteam acht het van belang dat de opleiding nu in samenspraak met het werkveld nagaat hoe zij de context waarin jonge kunstenaars moeten opereren, kan meenemen in het toetsen en beoordelen.

Uit de studenttevredenheidsonderzoeken blijkt dat de studenten over het algemeen tevreden zijn over het toetsen en beoordelen.

De examencommissie

Het auditteam heeft geconstateerd, dat er in het jaar voorafgaand aan de audit binnen de HKU hard is gewerkt aan het (opnieuw) vormen van eindexamencommissies en het WHW-proof maken van deze commissies. Met ingang van september 2013 is er per school een examencommissie. Alle benoemde leden hebben een training gevolgd, die hen heeft toegerust voor het vervullen van de taken. Elke commissie heeft inmiddels een jaaragenda opgesteld.

Het auditteam trof tijdens de audit een sterke commissie aan die weet wat haar taak is. De commissie heeft examinatoren geselecteerd en aangewezen aan de hand van een set criteria. De commissie is gestart met het screenen van de modules en bijbehorende toetsen en beoordelingscriteria. Met name de cesuur voldoende - onvoldoende heeft hierbij de aandacht. De commissie is voornemens in juni 2014 eindexamens bij te gaan wonen, zodat ze zelf een goed beeld heeft van én het gerealiseerde niveau van de studenten én van de wijze waarop de eindexamencommissie toetst en beoordeelt. Het auditteam beveelt de commissie aan dit zeker te gaan doen.

De commissie heeft regelmatig overleg over het toetsen en beoordelen met het management van de opleiding

De verschillende eindexamencommissies van de HKU willen meer uniformiteit in hun werkwijze aanbrengen en zullen om dit te bereiken gezamenlijke overleggen plannen.

Het afstuderen

Aan het einde van het vierde jaar voeren de studenten een afstudeerproject uit, waarover zij een eindschrijft/essay schrijven. Beide onderdelen worden getoetst. De opleiding beoordeelt de student hierbij op de kwaliteit van het artistiek onderzoek, zijn kritische reflectie en zijn beeldend werk.

In het voorjaar van het laatste studiejaar organiseert de opleiding een reeks van vier beoordelingsmomenten in de vorm van zogenaamde 'teamteachings', om studenten tijdens het eindtraject van de studie optimaal te coachen en de voortgang op koers te houden. Deze teamteachings zijn onderdeel van het uiteindelijk eindexamen, waarin de student zijn werk presenteert en toelicht.

De teamteachings worden uitgevoerd door een beoordelingscommissie, die de student na elke ronde feedback geeft.

De derde teamteaching is in de vorm van de hierboven genoemde 'Externendag'.

Tot slot lopen de examinatoren op de eindexamendag langs het tentoongestelde werk van alle studenten en beoordelen dat - individueel - met een cijfer. Daarna vindt de beraadslagingsvergadering plaats van de commissieleden. De theorie docenten/beoordelaars lichten daarbij het door hem gegeven cijfer toe van het afstudeeronderzoek en essay.

Gerealiseerd niveau

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Zoals al onder standaard 2 is beschreven, melden de alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld dat de wereld waarin de afgestudeerden terecht komen, 'hard' is. De veranderingen die zich voordoen/hebben voorgedaan in het culturele klimaat in Nederland en de huidige economische omstandigheden zijn eveneens van invloed op studenten van hun werk als

beeldend kunstenaar kunnen leven. 'Of je als beeldend kunstenaar succes hebt, hangt ook sterk af van wie je bent en wat je wilt', stelde een van de werkveldvertegenwoordigers.

Uit de Kunstenmonitor 2012 blijkt dat slechts 14% van de afgestudeerden uit 2010-2011 buiten het vakgebied werkzaam is. Een groot deel van de afgestudeerden heeft een gemengde beroepspraktijk (57%), waarvan 62% werkt als zelfstandige. Twee derde is werkzaam als kunstenaar/ vormgever/ontwerper en een derde heeft een baan als docent. Bijna een vijfde is beleidsmatig/organisatorisch werkzaam. 29% van de afgestudeerden is uitsluitend werkzaam in het eigen vakgebied, tegenover 22% landelijk.

Eigen oordeel auditteam gerealiseerd niveau

Zoals al hierboven is vermeld, heeft een deel van het auditteam in juni 2013 de expositie van het beeldend werk van tien studenten bekeken. Negen van hen waren zelf aanwezig toen het auditteam rondliep en gaven uitleg over het werk en beantwoordden vragen van het auditteam. Van deze studenten bekeek het auditteam ook het studentdossier waarin het essay was opgenomen.

Daarnaast bezochten enkele leden van het auditteam de EXPO 2013, waar het beeldend werk van alle afstudeerders van 2012-2103 te zien was.

Tevens beoordeelde het auditteam van tien studenten uit 2011-2012 de studentdossiers met essays en bekeek het op de website het beeldend werk, dat de studenten hadden gemaakt.

Het auditteam is van oordeel, dat het schriftelijke en beeldend werk van de student van voldoende bachelorniveau is. De essays vertoonden een grote bandbreedte in onderwerp, aanpak en uitwerking van het onderzoek. Het auditteam beoordeelde deze essays gemiddeld met een voldoende, met enkele uitschieters naar boven. De relatie tussen het onderzoek en het beeldend werk was veelal te leggen.

De presentatie van het beeldend werk zag er professioneel en strak uit. Van iedere student was er ofwel één installatie ofwel een kleine selectie van het werk te zien. Deze manier van presenteren legde veel gewicht op enkele geïsoleerde werken van iedere student. Er was voor het auditteam jammer genoeg niets van een ontwikkeling tot nu toe te zien.

Zoals al onder standaard 9 is beschreven, beoordeelt het auditteam de kwaliteit van het team en de onderwijsorganisatie met 'goed'. Helaas slaagt men er toch niet in om met deze aanwezige kwaliteiten het werk van de studenten ook op dat niveau te krijgen. In vrijwel alle opzichten beoordeelt het auditteam dat werk niet meer dan 'voldoende'.

Weging en Oordeel: voldoende

De opleiding toetst op een adequate, valide, inzichtelijk en betrouwbare manier aan de hand van het IMPACT-model. Met het twee maal per jaar uitvoeren van werkschouwen uitgevoerd door een groep theorie- en praktijkdocenten, zorgt de opleiding ervoor dat een intersubjectief oordeel over het beeldende werk van studenten is geborgd.

Het auditteam nam wel een tendens naar een milde beoordeling waar. Het meer gemengd samenstellen van de beoordelingscommissies kan hiervoor wellicht een oplossing bieden. Hierdoor kan een grotere transparantie ontstaan.

Ook bij het toetsen en beoordelen viel het auditteam de nadruk op de individuele ontwikkeling van het werk van de studenten op. Het auditteam acht het van belang dat de opleiding nu in samenspraak met het werkveld nagaat hoe zij de context waarin jonge kunstenaars moeten opereren, kan meenemen in het toetsen en beoordelen.

Het auditteam is van oordeel, dat het schriftelijke en beeldend werk van de student van voldoende hbo-bachelorniveau is.

Het auditteam beoordeelt op basis van bovenstaande deze standaard als 'voldoende'.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het auditteam beoordeelde de standaarden 2, 5 en 6 met betrekking tot het programma en de instroom, standaard 12 met betrekking tot de studiebegeleiding en de informatievoorziening, standaard 13 met betrekking tot de kwaliteitszorg/het evalueren en standaard 16 met betrekking tot het toetsen en beoordelen en het gerealiseerde niveau met een 'voldoende'. Aan de wettelijke eis t.a.v. omvang en duur van het programma is in standaard 7 voldaan.

Standaard 1 met betrekking tot de eindkwalificaties, standaard 3 en 4 met betrekking tot het programma en het didactisch concept en de werkvormen, de drie standaarden 8, 9 en 10 met betrekking tot het personeelsbeleid, de kwaliteit en kwantiteit van het personeel, standaard 11 met betrekking tot de huisvesting en materiële voorzieningen en standaard 14 en 15 met betrekking tot de kwaliteitszorg, beoordeelde het auditteam met een 'goed'.

Op grond van deze oordelen en de beslisregels van de NVAO komt het auditteam tot een eindoordeel 'voldoende' voor deze opleiding.

6. AANBEVELINGEN

- De studenten die het auditteam sprak, zouden nog wel een grotere mix willen met de tweede, derde en vierdejaars studenten ten einde elkaar te inspireren en van elkaar te leren. Het auditteam beveelt de opleiding aan, hiervoor mogelijkheden te organiseren.
- Het auditteam is van oordeel, dat het verband tussen de lectoraten van de HKU en het onderwijs sterker zou kunnen zijn, met een groter aandeel van docenten in de praktijk van het onderzoek en een grotere deelname van studenten. Wellicht dat een minder abstracte doelstelling van de lectoraten mogelijkheden levert. Het auditteam beveelt de opleiding aan hierover binnen de hogeschool in gesprek te gaan.
- De alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld die het auditteam sprak, merkten op dat het vooral de studenten met 'de langste adem' zijn, die staande blijven in deze opleiding. Het is dus belangrijk dat de opleiding bij de intake en de selectie in het eerste studiejaar op zoek gaat naar mensen die deze mentaliteit hebben. Het auditteam geeft de opleiding dit als mogelijk extra punt van aandacht mee voor de intake.
- De opleiding zou in de ogen van het auditteam iets meer 'spanning' in haar docententeam kunnen brengen. Nu vinden de studenten in de hogere studie jaren die spanning met name bij de gastdocenten. Dat is op zich prima, maar het nadeel is dat deze gastdocenten in- en uitvliegen en de student niet langduriger (kunnen) begeleiden.
- De examencommissie is voornemens in juni 2014 eindexamens bij te gaan wonen, zodat ze zelf een goed beeld heeft van én het gerealiseerde niveau van de studenten én van de wijze waarop de eindexamencommissie toetst en beoordeelt. Het auditteam beveelt de commissie aan dit zeker te gaan doen.

BIJLAGE I Scoretabel

Scoretabel paneloordelen hbo-bachelor Autonome Beeldende Kunst voltijd	
Onderwerpen / Standaarden	Oordeel
Beoogde eindkwalificaties	
Standaard 1. De beoogde eindkwalificaties	G
Programma	
Standaard 2. Oriëntatie programma	V
Standaard 3. Inhoud programma	G
Standaard 4. Vormgeving programma	G
Standaard 5. Instroom programma	V
Standaard 6. Studeerbaarheid programma	V
Standaard 7. Omvang en duur programma	V
Personeel	
Standaard 8. Doeltreffendheid personeelsbeleid	G
Standaard 9. Kwalificaties personeel	G
Standaard 10. Omvang personeel	G
Voorzieningen	
Standaard 11. Huisvesting en materiele voorzieningen	G
Standaard 12. Studiebegeleiding en informatievoorziening	V
Kwaliteitszorg	
Standaard 13. Periodiek evalueren	V
Standaard 14. Evalueren en verbetermaatregelen	G
Standaard 15. Betrekken van partijen bij interne kwaliteitszorg	G
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	
Standaard 16. Toetsen en eindkwalificaties	V
Algemeen eindoordeel	V

BIJLAGE II Opleidings specifieke eindkwalificaties

7. Competenties

competentie	domein	artistiek-vaktechnisch domein	Professioneel-maatschappelijk domein	theoretisch domein
creërend vermogen				
vermogen tot kritische reflectie				
vermogen tot groei en vernieuwing				
organiserend vermogen				
communicatief vermogen				
omgevingsgerichtheid				
vermogen tot samenwerken				

Hieronder zijn de opleidingskwalificaties voor het opleidingsprofiel per competentie verder uitgewerkt. Eerst volgt een omschrijving van de betreffende competentie. Vervolgens hangen hieronder een aantal gedragscriteria die van belang zijn voor deze competentie.

autonome beeldende kunst

<p>1 creërend vermogen <i>de student maakt authentiek beeldend werk dat voortkomt uit het volgen van een eigen artistieke visie en bijdraagt aan de vervulling van een persoonlijke ambitie als kunstenaar</i></p> <p>de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • maakt beelden waardoor een persoonlijke visie of thematiek op een voor hem of haar specifieke manier wordt verbeeld en overdrachtelijk gemaakt • zet zijn of haar artistieke visie met behulp van daartoe geëigende media om in beeldend werk • transformeert onderzoekend, experimenterend en beschouwend kennis, intuïties, indrukken en emoties tot beeldend werk • demonstreert inzicht in de manier waarop beelden, vormen, materialen, verhoudingen en kleuren ervaringen veroorzaken en betekenissen overdragen • demonstreert inzicht in de effecten van gehanteerde technieken • hanteert een werkwijze waarin ervaringen met de gekozen materialen of media kunnen worden ingezet om tot een beter kunstwerk te komen
--

<p>2</p> <p>vermogen tot kritische reflectie</p> <p><i>de student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen</i></p>
<p>de student</p> <ul style="list-style-type: none"> • beoordeelt het eigen werk op artistieke waarde en effectiviteit • beoordeelt de eigen werkwijze en overziet implicaties van keuzes en beslissingen en kan deze achteraf verantwoorden • verdiept zich in: <ul style="list-style-type: none"> - kunstgeschiedenis en kunst- en kunstenaarstheorieën (in relatie tot de culturele en maatschappelijke context) - uiteenlopende visies op en benaderingen van het beeldend kunstenaarschap (kunst- en kunstenaarstheorieën), zowel vanuit historisch als contemporair perspectief - filosofische inzichten (met name uit de ethiek en esthetiek) die voor een beeldend kunstenaar van belang kunnen zijn • reflecteert op de grenzen en mogelijkheden van het vak en op de eigen visie, positie, specialismen en technische capaciteiten • selecteert kennis en informatie op relevantie voor zijn of haar artistieke werk

<p>3</p> <p>vermogen tot groei en vernieuwing</p> <p><i>de student kan zijn of haar kunstenaarschap steeds verder ontwikkelen en verdiepen</i></p>
<p>de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toont ambitie om te excelleren • toont een kritisch onderzoekende houding en zet bevindingen in ten voordele van de verdere ontwikkeling van een oeuvre en de beroepspositie • heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont de wil deze visie verder te ontwikkelen • gaat constructief om met kritiek van anderen • staat open voor nieuwe inzichten en vaardigheden, bijvoorbeeld wat betreft technieken, materialen, publieksbenadering en de beroepsmatige invulling

<p>4</p> <p>organiserend vermogen</p> <p><i>de student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden</i></p>
<p>de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • overziet de aspecten van het kunstenaarschap die nodig zijn om te komen tot een vruchtbare balans tussen artistieke en voorwaardenscheppende activiteiten • heeft een begin gemaakt met het ontwikkelen van een eigen werkproces • documenteert en archiveert het gemaakte werk • toont zich bewust van de noodzaak zakelijke voorzieningen te treffen om op de lange termijn beroepsmatig als beeldend kunstenaar werkzaam te kunnen zijn

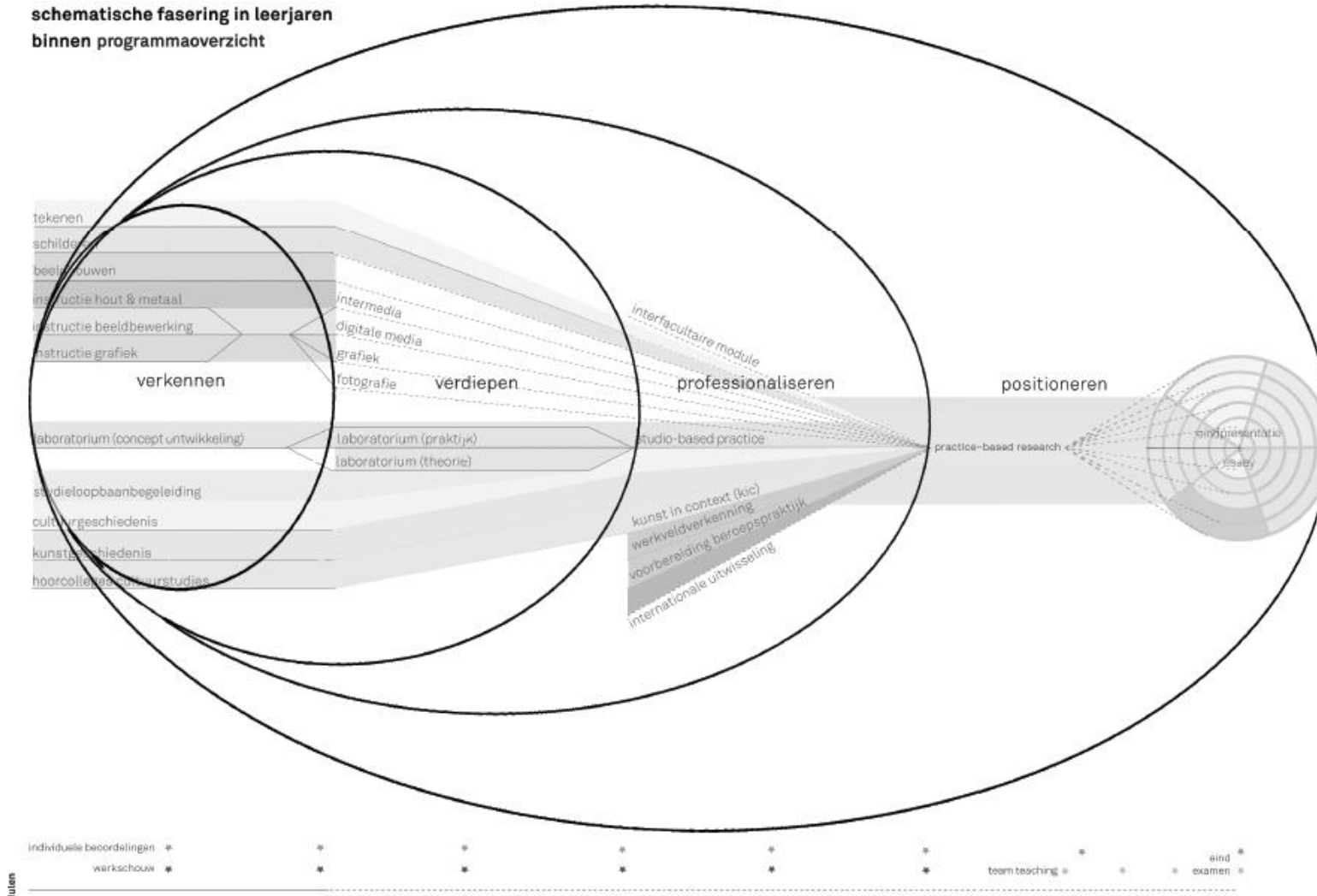
<p>5</p> <p>communicatief vermogen</p> <p><i>de student kan zijn of haar artistieke visie presenteren en toelichten.</i></p> <p>de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • demonstreert de ambitie om bekendheid aan het eigen werk te geven • presenteert het eigen werk op adequate wijze • zet mondelinge en schriftelijke vaardigheden in om het eigen werk toe te lichten • gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk te onderhouden • toont in staat te zijn te onderhandelen over organisatorische, financiële en inhoudelijke aspecten van zijn of haar beroepspraktijk
--

<p>6</p> <p>omgevingsgerichtheid</p> <p><i>de student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek.</i></p> <p>de student</p> <ul style="list-style-type: none"> • relateert het eigen werk aan dat van andere kunstenaars (uit heden en verleden) • vergelijkt zijn intenties met de perceptie van het publiek • legt verbanden tussen beeldende kunst en andere kunstdisciplines • maakt adequaat gebruik van uiteenlopende culturele en maatschappelijke inspiratiebronnen en kan die in het eigen werk aanwijzen en benoemen • toont een overzicht te hebben van de markt en de publiciteitsmedia • getuigt van opvattingen over de functie en plaats van beeldende kunst in de samenleving • geeft constructief kritiek
--

<p>7</p> <p>vermogen tot samenwerken</p> <p><i>de student is in staat om in voorkomende gevallen een zelfstandige artistieke bijdrage te leveren aan een gezamenlijk product of proces</i></p> <p>de student:</p> <ul style="list-style-type: none"> • toont dat hij of zij in staat is in afstemming met anderen eigen artistieke doelen te realiseren • toont dat hij of zij in staat is de eigen bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten, als de gekozen beroepspositie dat vereist • toont dat hij of zij begrip, respect en waardering op kan brengen voor de verschillende verantwoordelijkheden en belangen van de anderen in een samenwerkingsverband
--

BIJLAGE III Schematisch overzicht opleidingsprogramma

schematische fasering in leerjaren
binnen programmaoverzicht

BIJLAGE IV Programma HKU Autonome Beeldende Kunst (Fine Art),

Dinsdag 1 oktober 2013: Fine Art en gezamenlijk kwaliteitszorg en examencommissie Auditteam:

Willem van Raaijen, Ad van Rosmalen, Gijs Frieling, Rinkje van der Veen, Rianne Versluis

08:30 - 09:30	Vooroverleg auditteam	
09:30 - 10:15	Management van de school ABK – hoofd en teamleiders: over visie, eigen inkleuring, (personeels)beleid ed	Eugene Jongerius, Annette Kraus, Christina Della Giustina
10:15 - 10:30	Pauze	
10:30 - 11:15	Docenten ABK + evt lector	Lieven Hendriks, Titus Nolte, Frank Koolen, Dieuwke Spaans, Fons van Grinsven, Andrew March, Herman Lijftogt
11:15 - 12:15	Spreekuur docenten/studenten ABK/Vormgeving, Docentopleiding	
	Inzien materiaal	
12:15 - 13:00	Lunch	
13:00 - 13:45	Studenten ABK	Tami Viberstoft (oc) Boris Steiner (oc) Maaïke Jaspers (oc) Rafael Elders Tim Hollander Pien Verheijen Pim Steinman
13:45 - 14:30	Werkveld en alumni ABK	Jonas Wijtenburg (alumnus) Astrid Willems (alumnus) Ruben Kragt (alumnus) Yoeri Guepin (alumnus) Jop Vissers Vorstenbosch (alumnus) Tanja Smeets Ronald Cornelissen Zeus Hoenderop Ilga Minjon Inga Zimprich
14:30 - 14:45	Pauze	
14:45 - 15:45	Examencommissies (van de 3 schools)	Rob Philip, Cyrille Bloemers, Tilly Janssen, Herma Bijl
15:45 - 16:30	Kwaliteitszorg	Hanke Leeuw, Jacob Oostwoud Wijdenes, Marjon Bakker, Mik Witte, Martien Peerdeman, Heleen van der Wouden
16:30 - 16:45	Bepaling pending issues 3 oktober	
16:45 - 17:45	Interne terugkoppeling	
17:45	Terugkoppeling ABK	Alle belangstellenden van de opleiding en de HKU

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende drie opleidingen Docent Beeldende Kunst en Vormgeving (voltijd en deeltijd), Autonome Beeldende Kunst (voltijd) en Vormgeving (voltijd) op 1, 2 en 3 oktober 2013 is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde "Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs" van 22 november 2011. Daarin staan de standaarden vermeld waarop een Evaluatiebureau zich bij de uitgebreide opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan een Evaluatiebureau moet bepalen of de basiskwaliteit van die opleiding als voldoende kan worden beoordeeld.

Op basis van de door opleidingen geleverde documentatie heeft het auditteam zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen, de generieke elementen die in alle opleidingen terug kwamen - zoals (aspecten van) personeelsbeleid, kwaliteitszorg, werking examencommissies, ruimtelijke en materiële voorzieningen en (aspecten van) informatievoorziening - en daarnaast van alle opleidings specifieke zaken.

De visitatie - die drie dagen in beslag nam - was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van de onderscheiden programma's. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

Tijdens de audit op 1 oktober waren de gesprekken met de drie examencommissies en de verantwoordelijken voor de kwaliteitszorg van de drie opleidingen geprogrammeerd, evenals het open spreekuur voor de medewerkers en studenten van de drie opleidingen.

De verificatie door het auditteam geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft - ook door eigen waarneming.

Verantwoording keuze gesprekspartners

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditteam met in achtname van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld voor de audits bij de drie opleidingen. In elk van de auditteams was generieke en vakspecifieke deskundigheid en werkvelddeskundigheid aanwezig.

Een open spreekuur maakte deel uit van het programma. Het auditteam heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding het open spreekuur tijdig en op correcte wijze onder de aandacht heeft gebracht van studenten en medewerkers.

Indien van toepassing de volgende passage toevoegen:

Voorafgaand aan de audit in oktober 2013, hebben leden van de auditteams presentaties van eindexamens bijgewoond gevolgd door beraadslagingen van examencommissies.

Het oordeel van het auditteam vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleiding voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een onderwerp 'onvoldoende', 'voldoende', 'goed' of 'excellent' scores. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs, 22 november 2011'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de basiskwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende kader genoemde standaarden voor basiskwaliteit.

Uitgebreide opleidingsbeoordeling

- Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval 'onvoldoende' indien standaard 1 of 16 als 'onvoldoende' beoordeeld wordt. Een onvoldoende bij standaard 1 kan niet leiden tot het toekennen van een herstelperiode door de NVAO.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'goed' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'goed' worden beoordeeld.
- Het eindoordeel over een opleiding kan alleen 'excellent' zijn indien ten minste de standaarden 1, 3, 6, 9, 13, 14, 15 en 16 als 'excellent' worden beoordeeld.

BIJLAGE V Lijst geraadpleegde documenten

Lijst geraadpleegde documenten, conform richtlijn van de NVAO

- Kritische reflectie opleiding
- Organigrammen HKU / faculteit BKV
- Landelijke eindkwalificaties Autonome Beeldende Kunst/ opleidingsprofiel/ Schematisch programmaoverzicht
- Inhoudsbeschrijving (op hoofdlijnen) van de programmaonderdelen, met vermelding van
 - eindkwalificaties, leerdoelen, werkvormen, wijze van toetsen, literatuur (verplicht / aanbevolen), betrokken docent(en) en studiepunten.
- Onderwijs- en examenregeling – OER.
- Overzicht van het ingezette personeel
 - naam, functie, omvang aanstelling, graad en deskundigheid
 - differentiatie in graad uitgedrukt in % van het totaal.
- Overzichtslijst van *alle* afstudeerders van de laatste twee jaar
- Overzicht van de contacten met het werkveld
- Samenvatting en analyse recente evaluatieresultaten en relevante managementinformatie.
- Verslagen overleg in relevante commissies / organen.
- Documentatie over student- en docenttevredenheid.
- Toetsopgaven + beoordelingscriteria en normering (antwoordmodellen) en een representatieve selectie van gemaakte toetsen (presentaties, stageverslagen, assessments, portfolio's e.d.) en beoordelingen.
- Handboeken en overig studiemateriaal.
- Onderwijsbeleidsplan;
- Beleidsplan op het gebied van onderzoek;
- Personeelsbeleidplan;
- Kwaliteitszorgplan;
- Beleidsplan ten aanzien van de toegankelijkheid en studeerbaarheid voor studenten met een functiebeperking;
- De door het panel bepaalde representatieve selectie van 5 eindwerken van afgestudeerden in 2011-2012 en een selectie van eindwerken van 10 eindexamenkandidaten in 2012-2013.
Overzicht op studentnummer:
 - 2093777
 - 2081431
 - 2104357
 - 2081538
 - 2082474
 - 2082549
 - 2081347
 - 2093665
 - 2096021
 - 2090093
 - 2081532
 - 2116321
 - 2081379
 - 2103949
 - 2081539

BIJLAGE VI Overzicht auditteam

Samenstelling, korte functiebeschrijvingen (cv's) en onafhankelijkheidsverklaringen van voorzitter, leden en secretaris.

Samenstelling en expertise van het auditteam laten zich als volgt weergeven:

Panelleden	Expertise - audit - kwaliteitzorg	Expertise - onderwijs	Expertise - werkveld	Expertise - vakinhoud	Expertise - internationaal	Expertise - studentzaken
voorzitter drs. W.G. van Raaijen	x	x				
vakdeskundige A. van Rosmalen		x		x	x	
werkvelddeskundige G. Frieling		x	x	x	x	
studentlid R. van der Veen						x
secretaris G.C. Versluis	x	x				

Op 10 juni 2013 heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het panel hbo-bacheloropleiding Autonome Beeldende Kunst, nr# 001826- Hogeschool voor de Kunsten Utrecht.

Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	De heer Van Raaijen is senior adviseur en partner bij Hobéon. Sinds 2004 trad hij veelvuldig op als lead-auditor (voorzitter) van accreditatie-audits in het hoger onderwijs, waaronder bij een flink aantal kunstvakopleidingen.
2	De heer Van Rosmalen studeerde Culturele Antropologie, Cultuur en Wetenschappen en Wijsbegeerte. Sinds 2012 is hij directeur academische kunsthogeschool Sint Lucas te Antwerpen; voorheen o.a. studieleider bacheloropleiding Beeldende Kunst en masteropleiding AKV St Joost Breda.
3	De heer Frieling studeerde beeldende kunst aan de Rietveldacademie en de Rijksacademie. Hij is werkzaam als beeldend kunstenaar, geeft gastlessen en workshops aan opleidingen voor Beeldende Kunst en is senior-kunstadviseur Rijksbouwmeester.
4	Mevrouw Van der Veen is student aan de hbo bacheloropleiding Docent Beeldende Kunst en Vormgeving van Hanze Hogeschool Groningen (Minerva Academie).

Secretaris/Coördinator

Mevrouw G.C. Versluis	Gecertificeerd d.d november 2010
-----------------------	----------------------------------

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

drs. W.G. van Raaijen

is als voorzitter gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Bachelor Vormgeving
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Bachelor Autonome Beeldende Kunst.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 24 mei 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer / ~~mevrouw~~

ANG van Ryzman

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats:

Antwerpen

Datum:

24-3-2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

De heer G. Frieling

is als deskundige gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Nijmegen

Datum: 17 mei 2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

~~De heer~~ / mevrouw Rinkje van der Veen

is als student gevraagd voor beoordeling van de opleiding:

Autonome Beeldende Kunst, Vormgeving en
Docent Beeldende Kunst / Vormgeving

aangevraagd door de instelling:

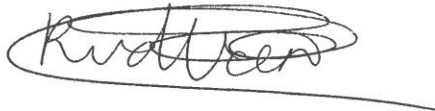
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan hem/haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Groningen

Datum: 17/4/2013

Handtekening:

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende (naam en privé adres)

G.C. Versluis

is als secretaris gevraagd voor beoordeling van de opleidingen:

Bachelor Vormgeving
Docent Beeldende Kunst en Vormgeving
Bachelor Autonome Beeldende Kunst.

aangevraagd door de instelling:

Hogeschool voor de Kunsten Utrecht

- Verklaart hierbij geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker / docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- Verklaart hierbij zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben
- Verklaart strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan haar bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken.
- Verklaart hierbij op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Plaats: Den Haag

Datum: 24 mei 2013

Handtekening:

Strategische dienstverlener voor kennisintensieve organisaties

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag

T (070) 30 66 800

F (070) 30 66 870

E info@hobeon.nl

I www.hobeon.nl